

Arbejdspapir:

Privat forsikring, supplerende ydelser og fratrædelsesgodtgørelser

DAGPENGEKOMMISSIONEN

Oktober 2015

1. Indledning

Forsikring mod indkomsttab ved ledighed har altovervejende været en offentlig opgave, siden den offentligt subsidierede arbejdsløshedsforsikring blev introduceret i 1907. Supplerende forsikringer og ydelser til den offentlige arbejdsløshedsforsikring er dog de senere år blevet mere udbredt i Danmark og en række andre europæiske lande. Ordningerne er kendetegnet ved, at de tilbyder supplerende økonomisk dækning i forhold til den offentlige arbejdsløshedsforsikring. Samtidig er de selvfinansieret uden direkte statslig støtte.

Arbejdspapiret kortlægger vilkår, omfang og regulering af de mest udbredte typer af private tillægsforsikringsordninger og øvrige supplerende ydelser i Danmark. Derudover er der i arbejdspapirets bilag foretaget en kortlægning af de mest udbredte typer af tillægsforsikringer og supplerende ydelser i Sverige og Storbritannien.

Private tillægsforsikringer til dækning af indkomsttab ved ledighed har eksisteret i Danmark siden 1970'erne. Forsikringstypen er dog først for alvor blevet udbredt op igennem 2000'erne, som følge af stigende udbud via a-kasser og tegning af kollektive tillægsforsikringer for medlemmer i en række større fagforbund.

Mere end hver tiende dagpengeforsikrede svarende til ca. 207.000 personer indbetalte i 2014 til en tillægsforsikring. Antallet af erstatningsmodtagere og omfanget af erstatningsudbetalinger fra tillægsforsikringer er dog fortsat relativt lavt. I 2014 modtog knap 5.000 personer erstatning svarende til 1,7 pct. af dagpengemodtagerne, mens erstatningsudbetalingerne samme år udgjorde ca. 150 mio. kr., hvilket svarer til 0,9 pct. af de offentlige udgifter til dagpenge.

Samtidig med den stigende udbredelse af private tillægsforsikringer er der i forbindelse med overenskomstfornyelsen i 2010 på industriens område introduceret fratrædelsesgodtgørelser til supplerende af dagpengeforsikringen. Den øgede udbredelse af fratrædelsesordninger kan ses som en alternativ måde at skabe tryghed i tilfælde af ledighed for lønmodtagere med en forholdsvis lav økonomisk kompensation i den offentlige arbejdsløshedsforsikring. Overenskomstområdet skønnes at omfatte ca. 130.000 fuldtidsbeskæftigede og er dermed det største private overenskomstområde. Hertil kommer lønmodtagere, som via funktionærloven eller kollektive overenskomster kan opnå ret til fratrædelsesgodtgørelse ved afskedigelser. Det skønnes, at det samlede antal lønmodtagere med udbetalt fratrædelsesgodtgørelse udgør i størrelsesordenen 30.000-40.000 årligt.

Offentlig regulering af tillægsforsikringer

Tillægsforsikringer har en række fordele af samspillet med den offentlige dagpengeforsikring, som blandt andet omfatter kommunerne og a-kassernes vurdering af dagpengeberettigelse og kontrol af lediges søgeadfærd og rådigheds-

forpligtelse. Disse fordele er umiddelbart omkostningsfrie for de private ordninger og afspejles derfor ikke i præmiebetalingen.

Samtidig kan tillægsforsikringer, til trods for at de alene finansieres af forsikringstagerne, indebære afledte offentlige udgifter. Tillægsforsikringer bidrager til at forhøje den økonomiske kompensation ved ledighed, hvilket ifølge den empiriske forskning kan have negativ indvirkning på lediges søgeadfærd og dermed ledighedsperiodens varighed¹. I sådanne tilfælde bærer tillægsforsikringen udelukkende den marginale omkostning ved merledighed svarende til differencen mellem den maksimale dagpengesats og den valgte forsikringsdækning. Forlængelse af ledighedsperioden vil ligeledes kunne medføre øgede udgifter til administration og indsats i regi af den aktive arbejdsmarkedspolitik, som udelukkende bæres af det offentlige².

Det er ikke nødvendigvis samfundsmæssigt in-optimalt med et højere ydelsesniveau, på trods af den evt. højere ledighed, som følge af en bedre forsikringsdækning, jobmatch mv. I tilfældet private forsikringer er det dog værd at bemærke, at de ikke er underlagt hensynet til en ønsket samfundsmæssig balance mellem forsikring og incitament. Derved risikeres det, at balancen bliver in-optimal og kan påføre den offentlige sektor utilsigtede omkostninger.

Reguleringen af private tillægsforsikringsordninger adskiller sig endvidere grundlæggende ikke fra måden, hvorpå dagpengeforsikringen reguleres. Den skattemæssige behandling af præmieindbetalinger til og erstatningsudbetalinger fra private arbejdsløshedsforsikringer følger således principperne for beskattningen af a-kassekontingenter og dagpengeydelsen. Tillægsforsikringer er ligeledes omfattet af samme maksimale loft over kompensationsgraden, som gælder for dagpengeforsikringen.

Der kan på den baggrund stilles spørgsmålstejn ved, om den gældende offentlige regulering af tillægsforsikringer fuldt ud tager højde for de offentlige omkostninger forbundet med privat tillægsforsikringsordninger.

Tillægsforsikring i a-kasseregi som er uafhængige af staten

Et alternativ til fuldt egenfinansierede tillægsforsikringsordninger i regi af private skadesforsikringsselskaber er en tillægsforsikringsmodel i a-kasseregi. En række af problemstillinger ved en sådan model er blevet undersøgt.

A-kasserne er reguleret i Lov om arbejdsløshedsforsikring og dermed undtaget Lov om forsikringsvirksomhed og EU's første skadeforsikringsdirektiv.

De gældende bestemmelser i arbejdsløshedsforsikringsloven giver ikke a-kasser mulighed for at oprette eller være økonomisk involveret i tillægsforsik-

¹ Andersen, Svarer og Vejlin (2015).

² Andersen, Svarer og Vejlin (2015).

ringsordninger. Etablering af tillægsforsikringsordninger i a-kasseregi vil derfor:

- Enten skulle hjemles i Lov om arbejdsløshedsforsikring, eller
- alternativt indebære, at a-kasserne juridisk sidestilles med private skadesforsikringsselskaber.

Sidstnævnte mulighed indbefatter, at a-kasserne omfattes af Lov om forsikringsvirksomhed og EU's første skadeforsikringsdirektiv. Reguleringen omfatter blandt andet bestemmelser vedrørende solvensmargen, driftsplan, tilsyn, kapitalgrundlag og Finanstilsynets koncession. Dette vil være en radikal ændring af a-kassernes virke, stille betydelige krav til a-kassernes administrative kapacitet, og indebære væsentlige risici i forhold til a-kassernes administration af den offentlige arbejdsløshedsforsikring.

Etableringen af en tillægsforsikringsordning inden for rammerne af arbejdsløshedsforsikringsloven vil sandsynligvis skulle opfylde følgende betingelser i henhold til at være medholdelig med EU-retten:

- Ordningen skal tilbydes alle medlemmer, men deltagelse i forsikringen behøver ikke være obligatorisk.
- Ordningen skal være lovreguleret i detaljer.
- Ydelser skal omfattes af statsgaranti.

Opfyldelse af ovenstående betingelser kan have følgende implikationer:

- Kravet om detaljeret lovregulering af forsikringsordningen begrænser a-kassernes muligheder for at tilpasse forsikringsbetingelserne til forskellige medlemsgrupper.
- Fuld egenfinansiering af forsikringsordningen kan betyde, at præmierne forhøjes i lavkonjunktur og vice versa. Dette kan medføre et fald i antallet af forsikrede ved konjunkturomslag og længerevarende lavkonjunkturer, som vil indvirke på forsikringsordningens økonomiske bæredygtighed.
- Statsgaranti for tillægsydelser vil indebære, at a-kasserne vil skulle omfattes af kapitalkrav, solvens-regler mv. for at sikre en passende grad af soliditet og stabilitet i ordningen.

2. Baggrund om private arbejdsløshedsforsikringer

1.1. Forsikringsteoretiske perspektiver på privat arbejdsløshedsforsikring³

Forsikring er grundlæggende en mekanisme til risikodeling, hvis formål er at sprede risiko for tab mellem personer. I en arbejdsløshedsforsikring er det risikoen for indkomsttab ved ledighed, som deles kollektivt.

Private forsikringsordninger er kendetegnet ved, at præmiefastsættelsen så vidt som muligt sker efter aktuariske principper. Det indebærer, at forsikringstagerens præmie bestemmes ud fra en vægtning af den individuelle risiko for, at et tab indtræffer og størrelsen af det potentielle tab i et sådant tilfælde. For en privat arbejdsløshedsforsikring er det dermed en vægtning mellem risikoen for at overgå til ledighed og størrelsen af indkomsttabet ved ledighed, der bestemmer den enkeltes præmie.

Ud fra en samfundsøkonomisk betragtning er det muligheden for at fastlægge aktuariske præmier, der er afgørende for, om det er hensigtsmæssigt at organisere forsikring i privat regi.

Der kan imidlertid peges på tre grundlæggende forhold, som gør det svært at fastsætte aktuariske præmier, og som derfor har betydning for, i hvilket omfang det er muligt at opretholde økonomisk bæredygtige og dækkende private forsikringsordninger.

- *Moral hazard*

Forsikringsdækning har betydning for forsikringstageres adfærd. Hvis forsikringstagere enten kan påvirke tabsomfanget eller sandsynligheden for, at et tab indtræffer, og forsikringsgiveren ikke samtidig kan overvåge adfærden, begrænses mulighederne for en aktuarisk baseret forsikringsordning.

I en arbejdsløshedsforsikring har forsikringstagere i et vist omfang mulighed for selv at påvirke overgangen til ledighed og ledighedsperiodens varighed (såkaldt *ex ante* og *ex post* moral hazard). Samtidig er det i begge tilfælde svært og omkostningsfuldt at kontrollere forsikringstagerens adfærd. Det kan for eksempel være svært at skelne mellem, om varigheden af ledighed skyldes manglende jobsøgningsindsats (endogent bestemt), eller om den derimod skyldes et konjunkturbestemt overudbud af arbejdskraft (eksogent bestemt).

³ Afsnittet bygger på Barr (1994; 2001) og Andersen (2004).

Forsikringsgiver vil på samme måde have svært ved at opnå tilstrækkelig information om, hvorvidt årsagen til ledighed er endogent eller eksogent bestemt.

- *Selektionsproblemer (adverse selection)*

Fastsættelse af aktuariske præmier er betinget af, at forsikringsselskabet kan opnå tilstrækkelig viden om potentielle forsikringstageres ledighedsrisiko, så de på den baggrund kan differentiere præmier på tværs af risikogrupper. I det tilfælde, hvor potentielle forsikringstagere kan skjule viden om deres risikostatus, kan det derfor være svært at foretage effektiv risikoscreening og dermed beregne præmien aktuarmæssigt korrekt.

I forhold til en forsikring mod ledighed kan potentielle forsikringstageres beskæftigelseshistorik som udgangspunkt anvendes til risikovurdering. Beskæftigelseshistorikken vil dog kun i begrænset omfang kunne afdække personlige karakteristika som for eksempel egen produktivitet eller personlige egenskaber, der kan være relevante for vurderingen af ledighedsrisikoen. Endvidere findes der arbejdstagere med en begrænset beskæftigelseshistorik. Det gælder blandt andre dimittender eller personer, som har haft længere perioder uden for arbejdsmarkedet, for eksempel på grund af længerevarende sygdom eller barsel.

Forsikringspræmierne vil i de tilfælde ikke fuldt ud afspejle den enkeltes forventede ledighedsrisiko. I stedet vil præmierne afspejle den gennemsnitlige ledighedsrisiko blandt dem, der vælger at forsikre sig. Der vil derfor være en tendens til, at forsikringsordningen tiltrækker personer med større ledighedsrisiko, mens personer med lavere ledighedsrisiko vil fravælge den. Mekanismen resulterer over tid i en ubalance mellem den gennemsnitlige præmiebetaling og forsikringstageres gennemsnitlige risikoprofil, hvilket i sidste ende kan føre til, at forsikringsordningen ophører.

- *Aggregeret risiko*

Arbejdsløshed kan betegnes som en aggregeret og vedvarende risiko, da den generelle ledighedsudvikling er påvirket af den makroøkonomiske udvikling nationalt og til dels internationalt. Arbejdsløshed vil derfor have en tendens til at berøre store grupper på samme tid. Samtidig er der risiko for, at ledigheden kan være langvarig som følge af langsom normalisering af konjunkturerne, lediges tab af kompetencer eller strukturelle økonomiske tilpasninger.

Arbejdsløshedsforsikring ved vedvarende høj ledighed indebærer betydelige udfordringer for private forsikringsudbydere. Det skyldes, at mulighederne for at sprede ledighedsrisikoen over tid er begrænset af, at det udelukkende er muligt at forpligte nuværende forsikringstagere til at finansiere ordningen.

I princippet har private forsikringsudbydere i dag mulighed for at opnå en øget risikospredning via genforsikring af ledighedsrisiko på et internationalt forsik-

ringsmarked, hvor konjunkturudviklingen ikke er synkron. Den internationale risikodeling via genforsikringer har dog generelt været meget beskeden.

De begrænsede muligheder for risikospredning over tid i private forsikringsordninger indebærer, at erstatninger til ledige skal finansieres af forsikrede i perioder med beskæftigelse. Præmieudviklingen vil på den baggrund være afhængig af ledighedsudviklingen blandt forsikringstagere. Det indebærer, at finansieringen af forsikringsordningen kan have en konjunkturmedløbende tendens, som betyder, at præmier vil stige i perioder med stigende ledighed og falde i perioder med faldende ledighed.

Samtidig vil præmiestigningen typisk afspejle omfanget og hastigheden af konjunkturuomslog på arbejdsmarkedet, hvilket indebærer en risiko for markante præmiestigninger over en kort periode. Endvidere kan perioder med stigende og høj ledighed have en negativ effekt på reallønsudviklingen, hvorfor præmieudgiften, som andel af lønindkomsten, kan stige betydeligt. Begge forhold øger i første omgang risikoen for restancer og kan potentielt medføre faldende forsikringsdækning over tid.

Den konjunkturmedløbende tendens kan også observeres på det danske marked for private tillægsforsikringer. Under konjunkturuomslaget i 2008-2010 steg den gennemsnitlige præmiebetaling således med knap 70 pct., mens forsikringsdækningen faldt med 19 pct.

1.2. Samspil mellem offentlig og privat forsikring

Der er dermed flere forhold, der vanskeliggør opretholdelsen af bredt dækkende og økonomisk bæredygtige arbejdsløshedsforsikringer alene i privat regi. Erfaringerne fra de private forsikringsordninger, som gik forud for den offentlige arbejdsløshedsforsikring, understreger disse vanskeligheder⁴.

I dag er det dog sådan, at de private tillægsforsikringer supplerer den offentlige dagpengeforsikring, og derfor er der en række forhold, som forbedrer betingelserne for bæredygtige private forsikringsordninger.

Grundlæggende har tillægsforsikringer en række fordele af samspillet med den offentlige arbejdsløshedsforsikring, som delvist modvirker udfordringerne. Fordelene er umiddelbart omkostningsfrie for de private ordninger og afspejles derfor ikke i præmiebetalingen. På den baggrund kan der i en vis udstrækning tales om, at private ordninger er "free-rider" på funktioner i den offentlige dagpengeforsikring.

- Administrative opgaver varetages i a-kasseregi

⁴ Se Rabinow (1913) for survey af private arbejdsløshedsforsikringer i Europa forud for offentlig intervention.

Erstatning fra tillægsforsikringsordninger er betinget af, at den forsikrede er dagpengeberettiget. Det betyder, at ret til erstatning fra tillægsforsikringer beror på a-kassernes vurdering af dagpengeberettigelse. Som led heri indgår en række administrative opgaver, som a-kasserne varetager på vegne af forsikringsudbyderne. Udgifterne finansieres af a-kassernes administrationsbidrag og afspejles derfor ikke i præmiebetalingen.

- *Begrænsning af moral hazard via aktiv arbejdsmarkedspolitik*

Private ordninger kan samtidig drage fordel af den offentligt finansierede aktive arbejdsmarkedspolitik, som har til formål at fremme lediges søgeadfærd og herigennem sikre, at ledige står effektivt til rådighed for arbejdsmarkedet. Tilsvarende foranstaltninger i privat regi vil indebære betydelige administrative omkostninger, som vil påvirke præmiebetalingen. Hertil kommer, at den aktive arbejdsmarkedspolitik kan være medvirkende til at afhjælpe negative incitamenteffekter som følge af dagpengeforsikringen. I det omfang at den aktive arbejdsmarkedspolitik sikrer, at ledige søger effektivt, bærer private forsikringer alene den marginale moral hazard risiko, som følger af forsikringstagerens forhøjede økonomiske kompensation.

- *Fordeling af forsikringstagere modvirker adverse selection*

Målgruppen for de eksisterende tillægsforsikringer er medlemmer af a-kasser, som ved overgang til dagpenge, vil opleve en relativt høj indkomstnedgang.

En analyse fra Det Økonomiske Råd (2014) viser, at ledigheden blandt a-kassemedlemmer er særligt koncentreret på husstande i den nederste halvdel af indkomstfordelingen. Det indikerer en grundlæggende sammenhæng mellem indkomstniveau og ledighedsrisiko. En række grupper med høj ledighedsrisiko er dermed automatisk ekskluderet fra de gældende tillægsforsikringsordninger, da indtægtstab ved ledighed dækkes tilstrækkeligt af dagpengeforsikringen.

Fordelingen af risikoprofiler mellem dagpengeforsikringen og tillægsforsikringer bidrager til at begrænse risikoen for adverse selection i tillægsforsikringsordninger, som ellers vil gælde i et rent privat forsikringsmarked for arbejdsløshedsforsikring. Det gælder særligt i de tilfælde, hvor de supplerende ordninger bygger på kollektive og obligatoriske principper.

- *Håndtering af aggregeret risiko*

Segmenteringen af potentielle forsikringstagere understøtter desuden private forsikrings mulighed for at håndtere udfordringerne med aggregeret og vedvarende risiko. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at tillægsforsikringer ikke dækker langtidsledighed og typisk har et loft over den samlede erstatningsperiode pr. forsikrede.

I både Danmark og Sverige tilbyder tillægsforsikringer typisk dækning i de første 6-12 måneder af ledighedsperioden, mens det offentlige, via dagpenge- og

kontanthjælpssystemet, bærer forsikringsansvaret ved langtidsledighed. Hertil kommer, at tillægsforsikringer i udgangspunktet er begrænset til risikoprofiler, som typisk vil have lav risiko for langtidsledighed.

1.3. Samfundsøkonomiske perspektiver

En samfundsøkonomisk vurdering af private tillægsforsikringer indebærer en afvejning af en række hensyn.

- *Potentielle fordele for arbejdstagere og samfundet*

Muligheden for at tegne private tillægsforsikringer har en række potentielle fordele for både arbejdstagere og samfundet.

Arbejdstagerne får mulighed for at tilpasse den økonomiske dækning ved ledighed efter egne ønsker, hvilket er velfærdsforbedrende for den enkelte.

Forskellige ønsker til forsikringsomfanget kan blandt andet være et udslag af forskelle i indkomstniveau eller graden af risikoaversion. De direkte omkostninger til den supplerende dækning afholdes ligeledes af den forsikrede, hvilket skaber en tydelig sammenhæng mellem forsikringspræmiens størrelse og størrelsen af de forventede udbetalinger.

Tillægsforsikringernes finansiering indebærer desuden, at ledige kan opnå en højere økonomisk kompensation – og dermed en positiv velfærdseffekt – uden at forøge de offentlige udgifter til dagpenge. Endvidere kan tillægsforsikringer bidrage til at fastholde og rekruttere a-kassemedlemmer og dermed understøtte en høj forsikringsgrad i dagpengesystemet.

- *Potentielle negative offentlige eksternaliteter*

På trods af at tillægsforsikringer alene finansieres af forsikringstagerne, kan ordningerne indebære afledte offentlige udgifter.

Tillægsforsikringer bidrager til at øge den økonomiske tryghed ved ledighed, men kan samtidig kortvarigt begrænse det økonomiske incitament til at være i beskæftigelse. Samlet set kan det påvirke lediges søgeadfærd og dermed ledighedsperiodens varighed.

Tillægsforsikringen bærer i det tilfælde alene den marginale omkostning ved merledighed svarende til differencen mellem den maksimale dagpengesats og den valgte dækning. Forlængelse af ledighedsperioden vil ligeledes medføre øgede udgifter til administration og eventuelle indsatser i regi af den aktive arbejdsmarkedspolitik, som udelukkende bæres af det offentlige.

En række danske og internationale studier peger på, at ydelsesniveauet i offentlige arbejdsløshedsforsikringer forlænger varigheden af ledighedsforløb, jf. *Litteraturgennemgang udarbejdet for Dagpengekommissionen af Andersen, Sva-*

rer og Vejlin (2015). Der findes ikke en tilsvarende omfattende litteratur om effekterne af tillægsforsikringer, hvilket skal ses i sammenhæng med den relativt begrænsede udbredelse af tillægsforsikringer i Danmark og internationalt. Men det må forventes, at tilsvarende adfærdseffekter gælder for private tillægsforsikringer.

Det er ikke nødvendigvis samfundsøkonomisk in-optimalt med et højere ydelsesniveau som følge af en bedre forsikringsdækning. Private forsikringer er imidlertid ikke underlagt hensynet til en samfundsmæssig balance mellem forsikring og incitament, og derfor er der en risiko for, at balancen ikke er optimal og vil påføre den offentlige sektor utilsigtede omkostninger.

Et nyere svensk studie⁵ af fagforeningsbaserede tillægsforsikringsordninger analyserer forsikringernes betydning for ledighedsforløb blandt akademikere. Studiet finder, at udbetalinger fra tillægsforsikringer i gennemsnit øger medlemmernes ledighedsperiode med en uge, og at sandsynligheden for at afgå til beskæftigelse inden for ledighedsperiodens første 100 dage reduceres sammenlignet med medlemmer, som ikke modtager erstatning fra tillægsforsikringen. Der er dog tegn på, at ledige omfattet af en tillægsforsikring i mindre omfang genindtræder i dagpengesystemet, hvilket umiddelbart indikerer, at den forlængede ledighedsperiode kan bidrage til at forbedre lediges jobmatch.

Lignende studier er foretaget af overenskomstbaserede tillægsforsikringer til den svenske sygedagpengeforsikring⁶. Resultaterne er dog ikke entydige i forhold til vurderingen af arbejdsudbudseffekterne.

- *Overenskomstbaserede ordninger kan hæmme fleksibilitet*

Overenskomstbestemte, obligatoriske tillægsforsikringer kan betragtes som et overenskomstmæssigt gode, som kan påvirke den enkeltes beslutning om jobskifte mellem overenskomstområder.

Samtidig vil muligheden for at etablere tillægsforsikringer og forsikringsvilkår i større udstrækning end ved andre overenskomstfastsatte goder variere betydeligt på tværs af overenskomstområder som følge af forskelle i ledighedsrisiko. I det omfang at forsikringspræferencer har betydning for jobvalg, vil tillægsforsikringer derfor kunne risikere at mindske mobiliteten på arbejdsmarkedet.

- *Private forsikringer kan svække dagpengesystemet som styringsredskab*

Hvis tillægsforsikringer udbredes i større udstrækning, kan de potentielle negative incitamenteffekter svække dagpengesystemet som økonomisk styringsredskab. Eksempelvis vil realisering af skønnede struktureffekter ved ændrin-

⁵ André (2014)

⁶ Hesselius og Persson (2007), Arbetsgivarverket (2007) og Sjögren Lindquist og Wadensjö (2011).

ger i dagpengesystemet i stigende grad være afhængig af, i hvilket omfang supplerende ordninger tilpasses ændringerne.

Overvejelser herom vurderes særligt relevant i lande som Danmark og Sverige, hvor høj faglig organisering og bredt dækkende kollektive overenskomster skaber rammer for udvikling af tillægsforsikringer, som også dækker bredt.

3. Tillægsforsikringer og øvrige supplerende ydelser i Danmark

I Danmark kan der overordnet skelnes mellem tre typer af supplerende forsikringer ved afskedigelse og ledighed:

- *Individuelle lønsikringer*
Individuel og frivillig tillægsforsikring til den offentlige dagpengeforsikring, som typisk tegnes gennem forsikringsselskaber, der ofte har formidlingsaftaler med a-kasser eller faglige organisationer.
- *Kollektive lønsikringer*
Fagforeningsbaserede tillægsforsikringer tegnet kollektivt for medlemmer af et fagforbund og finansieret via kontingentbetaling.
- *Forsikring af faste udgifter ved ledighed*
Individuelle forsikringer dækkende udgifter ved ledighed. Det gælder fx udgifter forbundet med afdrag på realkredit-, bank- og billån samt udgifter til el, benzin og andre faste husholdningsudgifter. Forsikringstypen udbydes typisk af banker og realkreditinstitutter i forbindelse med lånstiftelse.

En gruppe dagpengeforsikrede har siden midten af 1970'erne haft mulighed for at tegne supplerende private forsikringer (individuelle lønsikringer eller tillægsforsikringer) via deres a-kasser og faglige organisationer. Forsikringerne er fuldt egenfinansierede og giver mulighed for økonomisk kompensation ud over højeste dagpengesats i den første del af dagpengeperioden.

Det er dog først i igennem 2000'erne, at forsikringstypen for alvor er blevet udbredt som følge af, at flertallet af a-kasser har etableret samarbejdsaftaler med forsikringsselskaber om at formidle tillægsforsikringer. Samtidig har en række større fagforbund de senere år tegnet kollektive tillægsforsikringer for deres medlemmer.

Derudover har bestemmelserne om fratrædelsesgodtgørelse i funktionærlove siden starten af 1970'erne ligeledes givet begrænset mulighed for en supplerende engangskompensation i tilfælde af afskedigelse. Lignende bestemmelser er siden via kollektive overenskomster blevet udbredt til andre lønmodtagergrupper, som ikke direkte er omfattet af funktionærloven.

Ved overenskomstfornyelsen i 2010 fik faglærte og ufaglærte arbejdere på det meste af DA/ LO-området ret til en begrænset fratrædelsesgodtgørelse. Godtgørelserne adskiller sig fra øvrige aftalebestemte ordninger: De er fastsat uafhængigt af funktionærlovens bestemmelser, og de udbetales fortrinsvist som løn til forsikrede ledige og er dermed – modsat øvrige fratrædelsesgodtgørelser – direkte knyttet til kompensationen i den offentlige dagpengeforsikring.

Forsikring af faste udgifter ved ledighed findes i en lang række varianter fra forskellige udbydere. Overordnet vurderes forsikringstypen at have et beskedent omfang og beskrives på den baggrund ikke nærmere i kapitlet. Den skattemæssige regulering af realkreditforsikringer vil dog kort blive berørt, da forsikringstypen, afhængig af forsikringskonstruktionen, er omfattet af andre skatteregler end øvrige private arbejdsløshedsforsikringer.

Udover de nævnte tillægsforsikringsordninger findes der ligeledes fritstående lønforsikringer som alternativ til dagpengeforsikringen⁷. Der findes ikke data for forsikringstypens udbredelse, men omfanget vurderes umiddelbart at udgøre en mindre del af det samlede antal individuelle forsikringer. Forsikringstypen behandles derfor ikke særskilt.

Der henvises til bilag 2 for en nærmere data- og metodebeskrivelse samt oversigt over private tillægsforsikringer formidlet via a-kasser, herunder oversigt over tilknyttede forsikringsselskaber og forsikringstyper.

2.1. Forsikringsvilkår i tillægsforsikringsordninger

Forsikringsvilkårene i de individuelle tillægsforsikringsordninger har en række fællestræk, *jf. også tabel 1*:

- Forsikringstegning er betinget af a-kassemedlemskab.
- Ret til erstatning er betinget af dagpengeret.
- Forsikring dækker alene i tilfælde af ufrivillig ledighed.

Tegning af forsikring kræver endvidere ofte medlemskab i den a-kasse, som formidler tillægsforsikringen, mens der ligeledes kan stilles krav om medlemskab af den tilhørende faglige organisation.

Ret til erstatning er betinget af, at forsikringstager opfylder et beskæftigelseskrav og et medlemskrav.

Beskæftigelseskravet for lønmodtagere omfatter som udgangspunkt 12 måneders kontinuerlig beskæftigelse af minimum 16 eller 30 timer om ugen, som skal optjenes i fast stilling. Minimumstimetallet er fastsat, så deltidsforsikrede

⁷ Forsikringen udbydes af fagforeningen Frie Funktionærer og er udelukkende åben for lønmodtagere ansat på funktionærvilkår med en opsigelsesperiode på minimum 3 måneder.

også har mulighed for forsikringstegning. Ledighedsperioder på op til 14 dage inden for optjeningsperioden påvirker ikke retten til erstatning. Medlemskravet udgør afhængigt af forsikringsordning en præmieindbetalingsperiode på mellem 6 og 12 måneder.

Beskæftigelseskravet ved genoptjening af ret til en ny erstatningsperiode udgør typisk 6 måneder. Det udgør til gengæld et væsentligt lempeligere krav end genoptjening i dagpengesystemet, som forudsætter 12 måneders beskæftigelse. Genoptjeningskravet er uafhængigt af varigheden af forudgående erstatningsperiode. Gentagne ledighedsperioder inden for seks måneder betragtes dog som en sammenhængende ledighedsperiode.

Samtidig indeholder hovedparten af ordningerne særlige bestemmelser i forhold til midlertidige ansættelser, som indebærer, at den resterende erstatningsperiode – typisk efter nærmere aftale med forsikringsselskabet – kan videreføres efter 6 eller 12 måneders midlertidig beskæftigelse.

Det er muligt at overføre anciennitet mellem forsikringsordninger. Det gælder dog kun i tilfælde, hvor forsikrede overgår til en forsikring med tilsvarende erstatningssum og -periode. I de tilfælde, hvor forsikrede overgår til et højere lønnet job inden for et andet fagområde, vil en lønsikringsordning dermed kunne indvirke på incitamentet til at foretage jobskifte og herigennem hæmme mobiliteten på arbejdsmarkedet.

Omfanget vil dog afhænge af lønsikringens værdi i forhold til en lønfremgang ved jobskifte, hvilket igen vil være påvirket af forsikringstagerens risikoaversion.

Alle ordninger har et loft over det samlede antal erstatningsudbetalinger. I de fleste tilfælde kan der maksimalt udbetales erstatninger for 36 måneder, hvilket svarer til tre gange den maksimale erstatningsperiode pr. uafbrudt ledighedsforløb. Forsikringen ophører i tilfælde, hvor den maksimale erstatningsperiode overskrides.

Langt hovedparten af forsikringsordningerne indeholder bestemmelser om karenperioder fra første ledighedsdag. Karenperioden udgør typisk 30 dage. I enkelte ordninger kan der opnås ret til erstatning fra første ledighedsdag, mens andre giver mulighed for at tilkøbe en kortere karenperiode.

Derudover indeholder forsikringsordningerne en optjeningsperiode, som indebærer, at første erstatningsudbetaling foretages ved udgangen af første måned med forsikringsdækning. Første erstatningsudbetaling falder dermed typisk 60 dage efter første ledighedsdag.

Dagpengeforsikrede over 60 år har generelt ikke mulighed for at tegne forsikring. I enkelte ordninger udgør aldersgrænsen 55 år, formentlig for at mindske risikoen for at tillæggsforsikring anvendes til trække sig tidligere tilbage fra ar-

bejdsmarkedet. Forsikringsdækningen ophører typisk, når forsikringstageren fylder 62 år.

Tabel 1. Generelle forsikringsvilkår i individuelle tillægsforsikringsordninger fordelt på a-kassers faglige tilhørsforhold.

	AC	FTF	LO	A-kasser uden for hovedorganisation
Alder - tegning	18-54 år	18-59 år	18-59 år	18-54 år
Alder - dækningsophør	62 år	62 år	60 år	62 år
Karensperiode	30 dage	0-60 dage	30 dage	30 dage
Beskæftigelseskrav - optjening	12 mdr. – min. 16 timer pr. uge	12 mdr. – min. 16 timer pr. uge	12 mdr. – min. 16 timer pr. uge	12 mdr. – min. 16 timer pr. uge
Beskæftigelseskrav - genoptjening	6 mdr. – min. 16 timer pr. uge	6 mdr. – min. 16 timer pr. uge	6 mdr. – min. 16 timer pr. uge	6 mdr. – min. 16 timer pr. uge
Forsikringsanciennitet	6-9 mdr.	6 mdr.	6-12 mdr.	6-12 mdr.
Ydelsesperiode	Op til 12 mdr.	Op til 12 mdr.	Op til 12 mdr.	Op til 12 mdr.
Maksimal kompensationsgrad	85 pct.	80 pct.	80 pct.	80-90 pct.
Månedligt erstatningsbeløb	2.000-32.000 kr.	1.000-20.000 kr.	1.000-21.000 kr.	1.000-40.000 kr.

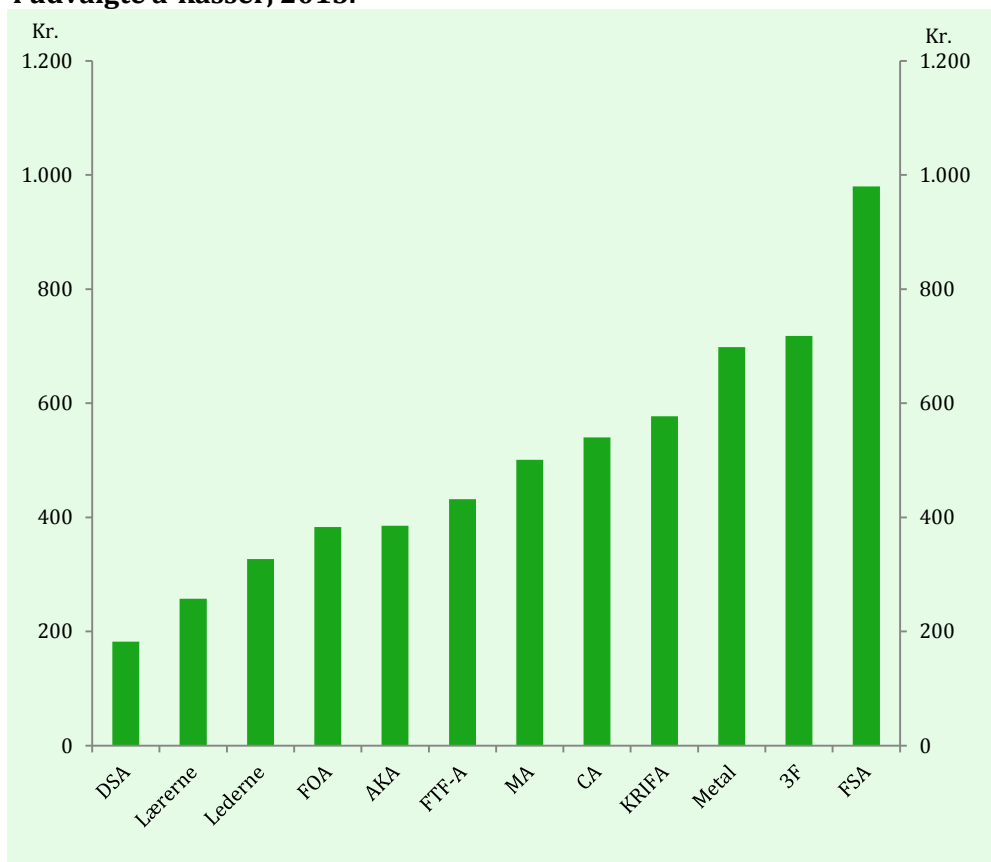
Anm.: Månedligt erstatningsbeløb er hhv. laveste og højest erstatningsbeløb opgjort før skat. Maksimal kompensationsgrad er den maksimale nettokompensationsgrad som kan opnås ved forsikringstegning. Kilde: AK-Samvirke (2013) og forsikringsvilkår tilgængelige via a-kassernes hjemmesider.

Forsikringspræmien fastsættes på baggrund af forskellige parametre på tværs af forsikringsordningerne. Som udgangspunkt er præmieniveauet bestemt af den gennemsnitlige ledighedsrisiko i forsikringstagerens a-kasse kombineret med niveauet for den månedlige erstatningssum og varigheden af erstatningsperioden.

For medlemmer i enkelte tværfaglige a-kasser afhænger forsikringspræmien endvidere af forsikringstagerens alder, bopælskommune og jobfunktion. Det samme gælder i flere ordninger, som formidles af banker, eller som kan tegnes direkte via forsikringsselskaber, hvilket skal ses i sammenhæng med, at forsikringerne er åbne for forskellige grupper af dagpengeforsikrede i modsætning til ordninger formidlet via fagligt afgrænsede a-kasser.

De grundlæggende forskelle i ledighedsrisici på tværs af a-kasser indebærer en betydelig variation i præmieniveauerne på tværs af forsikringsordninger. Ved sammenlignelige forsikringsvilkår udgør forsikringspræmien for medlemmer af Danske Sundhedsorganisationers A-kasse mindre end en femtedel af forsikringspræmien for medlemmer af Funktionærernes og Servicefagenes A-kasse, jf. figur 1.

Figur 1. Månedligt præmieniveau i individuelle ordninger for medlemmer i udvalgte a-kasser, 2013.

Anm.: Månedlig præmie før fradrag. Præmier er sammenlignet med udgangspunkt i følgende kriterier; 10.000 kr. pr. måned i erstatningssum før skat, 12 måneders dækningsperiode og lavest mulige karenperiode. Det bemærkes, at flere af de a-kasser, som indgår i opgørelsen har skiftet forsikringsudbyder siden 2013, jf. bilag 2.

Kilde: AK-Samvirke (2013).

Forsikringsbetingelserne i de tre kollektive forsikringsordninger, som alle udbydes af LO-forbund, er næsten identiske. Ligheden mellem de tre ordninger skal ses i sammenhæng med, at forbundene i langt overvejende grad organiserer offentligt ansatte, og at ordningerne udbydes i samarbejde med det samme forsikringsselskab.

De kollektive forsikringsordninger adskiller sig på to væsentlige punkter fra de individuelle tillægssikringsordninger. For det første er deltagelse i forsikringen obligatorisk for alle fagforeningsmedlemmer. For det andet udgør præmien et fast beløb, som er fastsat uafhængigt af dækningsgraden for den enkelte forsikringstager.

Begge forhold indebærer en mindre grad af aktuarisk fairness for den enkelte forsikringstager og en større grad af omfordeling mellem forsikringstagere. Omfanget og karakteren af omfordelingen afhænger både af forskelle i ledighedsniveauer og indkomstniveau blandt forsikringstagere, og af hvordan forsikringsvilkårene fastsættes i relation til det.

Udover de principielle forskelle i ordningernes opbygning adskiller de konkrete forsikringsvilkår sig også fra de individuelle ordninger. De kollektive ordninger er ikke omfattet af karenperioder ved ledighed og følger dermed reglerne for udbetaling af dagpenge.

Der optjenes ret til erstatning ved 12 måneders uafbrudt beskæftigelse af minimum 80 timer om måneden med samtidig præmiebetaling. Erstatningen udgør 80 pct. af tidligere arbejdsindtægt med et loft, og retten til erstatning gælder i 26 uger inden for en referenceperiode på 18 måneder.

Ret til en fast defineret erstatningsperiode inden for en referenceperiode følger principperne for dagpengeforsikringen, hvorfor der ikke indgår særregler om for eksempel genoptjening og midlertidig beskæftigelse.

Forsikringspræmierne i de kollektive ordninger er væsentligt lavere end præmierne ved tilsvarende dækning i de individuelle ordninger. Det relativt lave præmieniveau kan henføres til forsikringernes obligatoriske element og den afledte større risikospredning. Obligatorisk deltagelse reducerer også risikoen for selektionsproblemer i forsikringsordningen.

Samtidig er de kollektive ordninger væsentligt billigere i administrationsomkostninger, da forsikringsvilkårene er ens for alle forsikringstagere og ikke omfatter diverse særregler.

Forsikringsvilkårene i de kollektive forsikringer er opsummeret i tabel 2.

Tabel 2. Forsikringsvilkår i kollektive tillægsforsikringsordninger.

	HK/Kommunal og HK/Stat	Socialpædagogerne Landsforbund
Karenperiode	0	0
Beskæftigelseskrav	12 mdr. – 80 timer pr. mdr.	12 mdr. – 80/160 timer pr. måned
Medlemskrav	12	12
Ydelsesperiode	26 uger	26 uger
Maksimal kompensationsgrad	80 pct.	80 pct.
Månedligt erstatningsbeløb	508-31.548 kr.	131-34.177 kr.
Månedlig præmie	41 kr. / 50 kr.	40 kr.

Anm.: Månedlig præmie og erstatningsbeløb er opgjort brutto. Maksimal kompensationsgrad er opgjort før arbejdsmarkedsbidrag.

Kilde: Forsikringsvilkår tilgængelige via fagforbundenes hjemmesider.

2.2. Incitament til tegning af tillægsforsikring

En vurdering af dagpengeforsikredes incitament til at tegne supplerende forsikring indebærer en afvejning af en række forhold. Det gælder for eksempel indkomsttabets omfang ved overgang fra beskæftigelse til ledighed, ledighedsrisiko, forsikringsvilkår i private ordninger i forhold til forsikringstageres beskæftigelses- og ledighedsmønstre, alternative forbrugsudjævningsmuligheder, præmieniveau samt individuelle karakteristika og præferencer. Der kan der-

med peges på en række forhold, som både isoleret og i samspil har betydning for incitamentet til at tegne supplerende forsikring.

- *Nettokompensationsgraden i dagpengesystemet*

Når tilbøjeligheden til at tegne supplerende forsikring vurderes, sker det oftest alene med udgangspunkt i differencen mellem det disponible rådighedsbeløb som dagpengemodtager og beskæftiget. Forskellen mellem de to rådighedsbeløbsniveauer kan udtrykkes ved nettokompensationsgraden, *jf. også arbejdspapir om kompensationsgraden i dagpengesystemet*.

Arbejdstagere med en relativ lav nettokompensationsgrad afgrænses typisk som potentielle forsikringstagere, da de som følge af den lave dækning i dagpengesystemet har et større indkomsttab ved ledighed. Derfor er det særligt for dem en fordel at forsikre sig i privat regi.

For denne gruppe er tillægfsforsikring dog ikke den eneste mulighed for at forbrugsudjævne i tilfælde af ledighed. Arbejdstagere med lav dækning i dagpengesystemet har som oftest relativt store formuer i form af opsparing, for eksempel frie midler, værdipapirer og friværdis i en ejerbolig, *jf. også arbejdspapir om kompensationsgraden i dagpengesystemet*. Selvforsikring vil derfor – afhængigt af formuens omsættelighed – i et vist omfang kunne udgøre et alternativ til forsikringstegning.

- *Forsikringsvilkår i tillægfsforsikringsordninger*

Forsikringsvilkårene har ligeledes betydning for incitamentet til at tegne tillægfsforsikringer blandt arbejdstagere med en forholdsvis lav kompensation i dagpengesystemet.

Optjeningskravene, for ret til erstatning fra tillægfsforsikringer, er typisk strammere end de tilsvarende regler i dagpengeforsikringen, da der i udgangspunktet stilles krav om uafbrudt beskæftigelse fremfor beskæftigelse inden for en referenceperiode.

Dagpengeforsikrede med lav beskæftigelsesgrad eller ustabil beskæftigelse kan dermed have svært ved at optjene ret til erstatninger fra private forsikringer. Det gælder for eksempel personer i brancher præget af sæsonledighed, atypisk beskæftigede som for eksempel projektansatte og freelancere samt andre med risiko for gentagne ledighedsperioder inden for kortere tidsrum.

Omvendt vil grupper med stærk og stabil tilknytning til arbejdsmarkedet kunne opfatte forsikringspræmien i private ordninger som relativt høj i forhold til deres ledighedsrisiko. Det Økonomiske Råds analyse fra 2014 viser, at knap to tredjedele af alle forsikrede ikke har modtaget dagpenge i perioden 2004-2013. Fravalg af tillægfsforsikring blandt personer med relativ lav dækning i dagpengesystemet kan derfor også være et udtryk for en meget lav ledighedsrisiko.

I hovedparten af tillægsforsikringsordningerne udgør karenstiden typisk en måned. Sammenholdt med bagudrettet udbetaling af erstatninger indebærer det, at første forsikringsudbetaling forfalder efter to måneders ledighed.

Personer med kortere ledighedsperioder eller længere opsigelsesvarsler, som indebærer, at de kan påbegynde jobsøgning før indplacering i dagpengesystemet, kan derfor have et mere begrænset incitament til at tegne en tillægsforsikring. For eksempel vil dagpengeforsikrede med funktionærstatus efter fem måneders ansættelse have et opsigelsesvarsel på tre måneder, som stiger med ansættelsesperioden, *jf. arbejdspapir om det danske arbejdsmarked*. I disse tilfælde kan perioden fra opsigelsesdatoen og til 1. erstatningsudbetaling udgøre op til fem måneder.

- *Andre faktorer*

Det er ikke muligt objektivt at fastsætte kriterier for, hvad der for den enkelte udgør et lavt indkomstniveau i tilfælde af ledighed. En række ikke-observerbare karakteristika blandt dagpengeforsikrede, som for eksempel individuelle præferencer, risiko-aversion eller den privatøkonomiske situation, kan have betydning for tilskyndelsen til at tegne supplerende forsikring.

Faglige organisationers tegning af kollektive tillægsforsikringer for deres medlemmer er på samme måde ikke alene bestemt af medlemmernes kompensation i dagpengesystemet. Forsikringsvalget kan også ske med baggrund i forhold som organisationsudvikling, medlemsrekruttering eller ønske om større uafhængighed i forhold til ændringer af den offentlige dagpengeforsikring.

Forsikrede med lav kompensation i dagpengesystemet

Hovedparten af de dagpengeforsikrede vil opleve en relativ høj økonomisk kompensation ved overgang fra beskæftigelse til ledighed. I 2013, som er det seneste år, der foreligger data for, udgjorde den gennemsnitlige nettokompensationsgrad for alle dagpengeforsikrede knap 65 pct. og godt 70 pct. for ledige.

Der findes dog a-kasseforsikrede, som kan opleve forholdsvis høje indkomsttab ved overgang fra beskæftigelse til ledighed. Disse personer vil derfor kunne finde det relevant at tegne en tillægsforsikring. Gruppen er her afgrænset til dagpengeforsikrede, hvor nettokompensationsgraden udgør mindre end 60 pct. i tilfælde af ledighed. Afgrænsningen skal ses i lyset af, at den maksimale kompensationsgrad i tillægsforsikringsordninger typisk er fastsat til 80 pct. af tidligere indkomst.

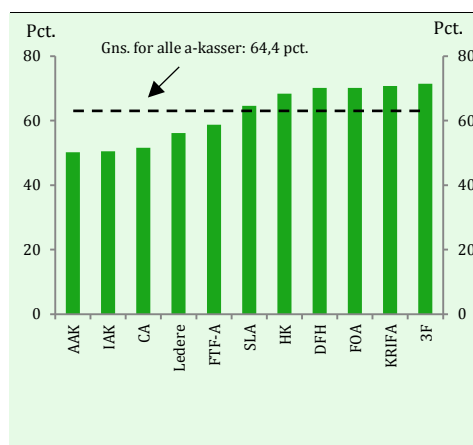
Antallet af dagpengeforsikrede med en nettokompensationsgrad på under 60 pct. i tilfælde af ledighed udgjorde godt 702.000 personer i 2013, hvilket svarer til ca. 39 pct. af alle kontingentbetalende dagpengeforsikrede. Begrænses gruppen alternativt til forsikrede med et kompensationsniveau under 50 pct. af tidligere indkomst, udgør gruppen 18 pct. af det samlede antal forsikrede.

I 2013 udgjorde medlemmernes gennemsnitlige nettokompensationsgrad mindre end 60 pct. i 8 ud af de 27 a-kasser. Det gennemsnitlige kompensationsniveau er lavest blandt medlemmer af AAK, hvor den gennemsnitlige nettokompensationsgrad udgør 50 pct., hvilket er lidt lavere end blandt medlemmer af IAK⁸ og CA. Det er dermed primært personer med en lang videregående uddannelse, som har en lav kompensation i dagpengesystemet.

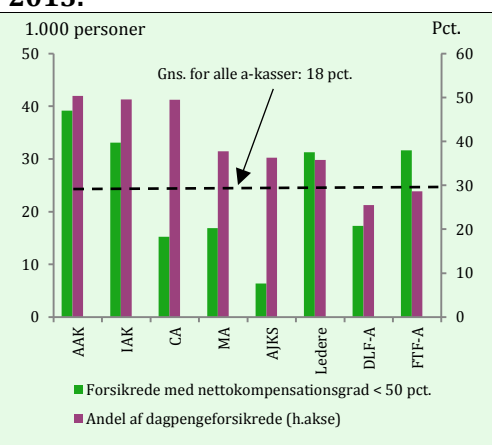
For medlemmer af HK's og Socialpædagogernes a-kasse, hvor mange dækkes via kollektive forsikringsordninger, udgør nettokompensationsgraden for dagpenge henholdsvis 68 og 65 pct. Det er på linje med eller over det gennemsnitlige kompensationsniveau for alle dagpengeforsikrede, *jf. figur 2*.

AAK og IAK er ligeledes de a-kasser, hvor den største andel og det største antal medlemmer har en nettokompensationsgrad på under 50 pct. I begge a-kasser udgør andelen ca. 50 pct. af det samlede antal medlemmer, *jf. figur 3*.

Figur 2. Forsikredes gennemsnitlige nettokompensationsgrad fordelt på udvalgte a-kasser, 2013.

Figur 3. Antal og andel forsikrede med relativt lave nettokompensationsgrader fordelt på a-kasser med lavest kompensationsniveau, 2013.

Anm.: 2013-regler. Beregningerne er foretaget på registerdata for 2011, der er fremskrevet til priser og lønninger i 2013. Beregningsmetode og datagrundlag er nærmere beskrevet i arbejdsrapport om kompensationsgraden i dagpengesystemet. A-kasser udvalgt med udgangspunkt i nettokompensationsniveau, medlemstal og tilknyttede kollektive tillægssikringsordninger. Kilde.: Beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Den afdæmpede regulering af overførslerne fra 2016-2023 samt det forhøjede beskæftigelsesfradrag, som følger af skattereformen fra 2012, vil bidrage til at nettokompensationsgraden reduceres over de kommende år. Isoleret set indebærer skattereformen en øget tilskyndelse til at tegne supplerende forsikringer som følge af lavere nettokompensationsgrad.

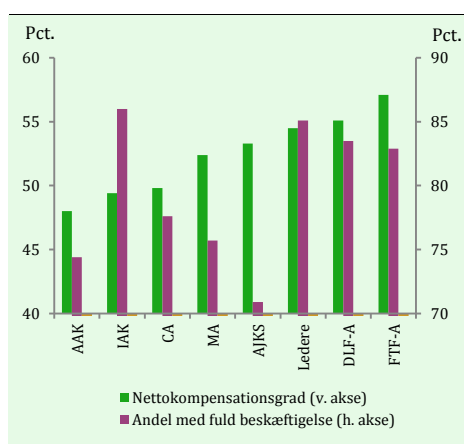
⁸ 2013-data er baseret på registrerede a-kasser primo året og tager således ikke højde for fusionen mellem AAK og IAK 1. juli 2013.

Samspil mellem forsikringsvilkår samt beskæftigelses- og ledighedsmønstre

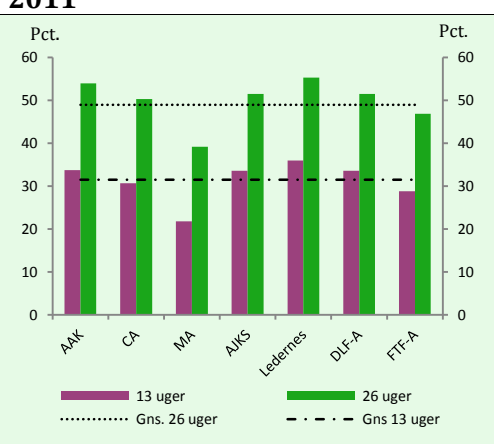
Forsikringsvilkårene i tillægsforsikringsordninger kræver typisk 12 måneders uafbrudt beskæftigelse for optjening af ret til erstatning ved ledighed. Flere ordninger tillader op til 14 dages ledighed inden for optjeningsperioden. Beskæftigelseskravet er dog fortsat væsentligt strammere end de gældende optjeningsregler i dagpengesystemet, hvilket kan have betydning for, hvor fordelagtigt det er for arbejdstagere at tegne en tillægsforsikring på trods af udsigt til relativ lav kompensation i dagpengesystemet ved ledighed.

Der er betydelig variation a-kasserne imellem, når det gælder andelen af medlemmer, som kan opfylde beskæftigelseskravet. Blandt medlemmer af a-kassen for Journalistik, Kommunikation og Sprog (AJKS) har lidt over 70 pct. fuldtidsbeskæftigelse igennem et år, mens den tilsvarende andel er 86 pct. i IAK, *jf. figur 4*.

Figur 4. Andel fuldt beskæftigede dagpengeforsikrede og gennemsnitlig nettokompensationsgrad for gruppen, 2013

Figur 5. Andel i beskæftigelse for nyledige dagpengeforsikrede 13 og 26 uger efter start af ledighedsperiode. Fordelt på de 7 a-kasser med lavest kompensationsniveau, 1. halvår 2011

Anm.: Figur 4: 2013-regler. Beregningerne er foretaget på registerdata for 2011, der er fremskrevet til priser og lønninger i 2013. Beregningsmetode og datagrundlag er nærmere beskrevet i arbejdsrapport om kompensationsgraden i dagpengesystemet. Beskæftigelsesgraden er opgjort ud fra oplysninger om ATP-indbetalinger (støttet beskæftigelse er ikke medtaget i opgørelsen). Nettokompensationsgraden er beregnet ekskl. eventuelle tillægsforsikringer.

Figur 5: Omfatter nyledige dagpengemodtagere i 1. halvår 2011 korregeret for dimittender og personer over 60 år, da begge grupper som udgangspunkt ikke har mulighed for at tegne tillægsforsikringer.

Dimittendledige udgør endvidere en relativt høj andel af det samlede antal ledige i de a-kasser, som primært organiserer personer med længere videregående uddannelser. Akademikernes A-kasse er opført under AAK og indeholder medlemmer af IAK.

Kilde.: Beregninger på lovmodellens datagrundlag og dagpengedatasæt.

Der er dermed også en større gruppe af forsikrede med relativt lav dækning i dagpengesystemet, som vil have svært ved at optjene ret til erstatninger fra

tillægsforsikringer, hvilket umiddelbart reducerer tilskyndelsen til forsikrings-tegning.

I modsat retning trækker dog, at gruppen af forsikrede med fuldtidsbeskæftigelse igennem et helt år har en lidt lavere kompensationsgrad end gennemsnittet. Til gengæld må det også formodes, at de har en relativt lav ledighedsrisiko, der ikke nødvendigvis indebærer tilvalg af tillægsforsikring, selvom de har en lav kompensationsgrad i dagpengesystemet og opfylder beskæftigelseskravet.

Tillægsforsikringer tilbyder dækning i 3-12 måneder og er dermed alene rettet mod korterevarende ledighedsforløb. Samtidig indeholder hovedparten af de eksisterende ordninger en karenperiode på minimum 30 dage.

Samtidig vil en stor del af gruppen være omfattet af funktionærlovens opsigelsesvarsler eller tilsvarende opsigelsesvarsler i overenskomster eller individuelle kontrakter. Det vil alt andet lige øge sandsynligheden for at finde beskæftigelse, før ledighedsperioden indtræffer.

Afgangen til beskæftigelse for nyledige i a-kasser med et relativt lavt kompensationsniveau adskiller sig dog ikke væsentligt fra øvrige a-kasser. Hvis der ses bort fra ledige dimittender og personer over 60 år, som typisk ikke har mulighed for at tegne tillægsforsikring, afgår ca. 8-10 pct. til beskæftigelse inden for den første ledigheds måned, mens den tilsvarende andel udgør henholdsvis ca. 33 pct. inden for 3 måneder og ca. 50 pct. inden for 6 måneder. Eneste undtagelse herfra er Magistrenes a-kasse, hvor afgangsraterne er lavere, jf. figur 5.

Det relativt høje omfang af korttidsledighed øger relevansen af og muligheden for selvforsikring. Til gengæld vil karenperioden umiddelbart begrænse fordelagtigheden af forsikringstegning, da bestemmelsen har relativt stor indflydelse på udbyttet fra forsikringen.

I det omfang at forsikringspræmien fastsættes aktuarisk på baggrund af den enkelte forsikringstagers risiko, vil ovenstående forhold dog indebære et lavere præmieniveau, hvilket umiddelbart trækker i modsat retning.

2.3. Udbredelse af private tillægsforsikringer i Danmark

Den første frivillige og individuelle tillægsforsikringsordning blev introduceret i regi af Arkitekternes Private Arbejdsløshedskasse i 1974. En lignende ordning blev introduceret af Civiløkonomernes a-kasse ved udgangen af 1986, mens den

daværende fagforening for bogtrykkere etablerede den første kollektive tillægsforsikringsordning for deres medlemmer i 1988⁹.

Etableringen af private tillægsforsikringsordninger i 1980'erne skal ses i lyset af, at højeste dagpengesats ikke blev løn- og prisreguleret i perioden 1983-1986. Sammenholdt med den relativt høje inflation i perioden bidrog det til faldende kompensation i dagpengesystemet.

Igennem 1990'erne viste flere a-kasser og fagforbund interesse for at etablere tillægsforsikringsordninger. Interessen kom blandt andet til udtryk i henvendelser til den daværende regering, som affødte et tværministerielt udvalgsarbejde samt drøftelser med arbejdsmarkedets parter om private og offentlige tillægsforsikringsmodeller i 1996.

Tillægsforsikringsordninger blev dog først for alvor udbredt i 2003 og 2004, hvor en række a-kasser indgik aftale med forsikringsselskaber om formidling af tillægsforsikringsordninger. Samtidig introducerede fagforeningen for blandt andet farmaceuter, Pharmadanmark, i 2005 en kollektiv tillægsforsikring for deres medlemmer.

Ved udgangen af 2004 formidlede 20 a-kasser, som dækkede ca. 80 pct. af det samlede antal a-kassemedlemmer, individuelle tillægsforsikringer til deres medlemmer. Udbuddet via a-kasserne er siden steget. I 2015 formidler 23 ud af 25 a-kasser eller tilknyttede faglige organisationer tillægsforsikringer, hvilket indebærer, at 98 pct. af alle dagpengeforsikrede i dag har mulighed for at tilkøbe en individuel tillægsforsikring via deres a-kasse, *jf. bilag 2*.

Det stigende udbud af tillægsforsikringer formidlet via a-kasserne skal givetvis ses i sammenhæng med den øgede medlemskonkurrence siden 2002, hvor det blev muligt at etablere tværfaglige a-kasser og dermed rekruttere medlemmer på tværs af faggrænser.

Ifølge skøn fra Forsikring og Pension havde ca. 50.000 tegnet en tillægsforsikring ved udgangen af 2004¹⁰. I 2006 – det første år i Forsikring og Pensions opgørelse – udgjorde antallet godt 82.000, mens forsikringsdækningen faldt svagt under den økonomiske højkonjunktur. Ifølge opgørelsen er antallet af forsikrede med en tillægsforsikring mere end fordoblet siden 2010 og udgjorde i 2014 ca. 188.000 svarende til godt 9 pct. af de kontingentbetalende dagpengeforsikrede, *jf. figur 6*.

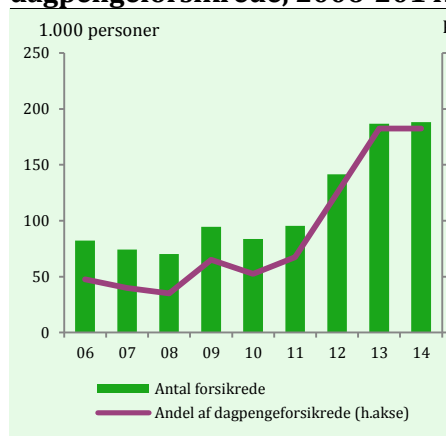
En totalopgørelse af forsikrede i alle typer af fradragsberettigede private arbejdsløshedsforsikringer på baggrund af et særtræk på eIndkomstregistret viser samme udviklingstendens, men peger imidlertid på en højere forsikringsdækning, *jf. bilag 2*.

⁹ Arbejdsministeriet m.fl. (1989; 1996).

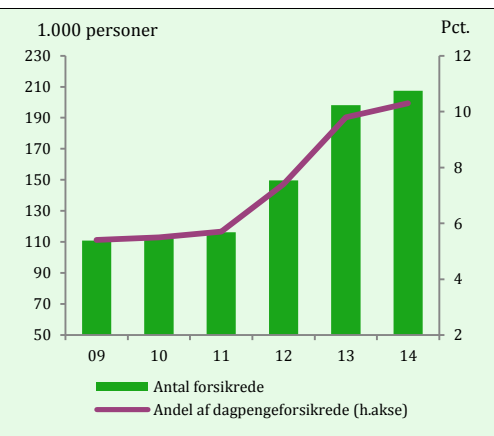
¹⁰ Forsikring og Pension (2004)

Antallet af forsikrede udgør ca. 207.000 i 2014 svarende til, at lidt mere end hver tiende kontingentbetalende dagpengeforsikrede indbetaler til en fradragsberettiget privat arbejdsløshedsforsikring, *jf. figur 7.*

Figur 6. Forsikrede i kollektive og individuelle private forsikringsordninger som andel af dagpengeforsikrede, 2006-2014.

Figur 7. Forsikrede i private forsikringsordninger som andel af dagpengeforsikrede, 2009-2014.

Anm.: Figur 6: Opgørelsen omfatter individuelle og kollektive tillægssikringer. Statistikken er baseret på indberetninger fra følgende forsikringsselskaber: Lærerstandens Brandforsikring, Bauta, Alka, Genworth, Krifa (fra ultimo 2010), Topdanmark, Tryg, Fair, Pensam, Europæiske og AmTrust International Underwriters. Dagpengeforsikrede er opgjort på baggrund af afregnede medlemsbidrag pr. december de pågældende år og omfatter deltids-, fuldtids- og kombinationsforsikrede medlemmer. Fra 2011 og frem er dagpengeforsikrede korregeret for kontingentfritagne medlemmer.

Figur 7: Opgørelsen er baseret på indberetninger af fradragsberettigede præmier fra forsikringsselskaber med kunder i private arbejdsløshedsforsikringsordninger. Mellem 20 og 30 forsikringsselskaber har årligt foretaget indberetninger igennem i perioden. Data omfatter forsikrede i alle typer af fradragsberettigede private arbejdsløshedsforsikringer. Se anmærkning til figur 6 vedr. opgørelse af dagpengeforsikrede.

Kilde.: Forsikring og Pension, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og særtræk på eIndkomstregistret.

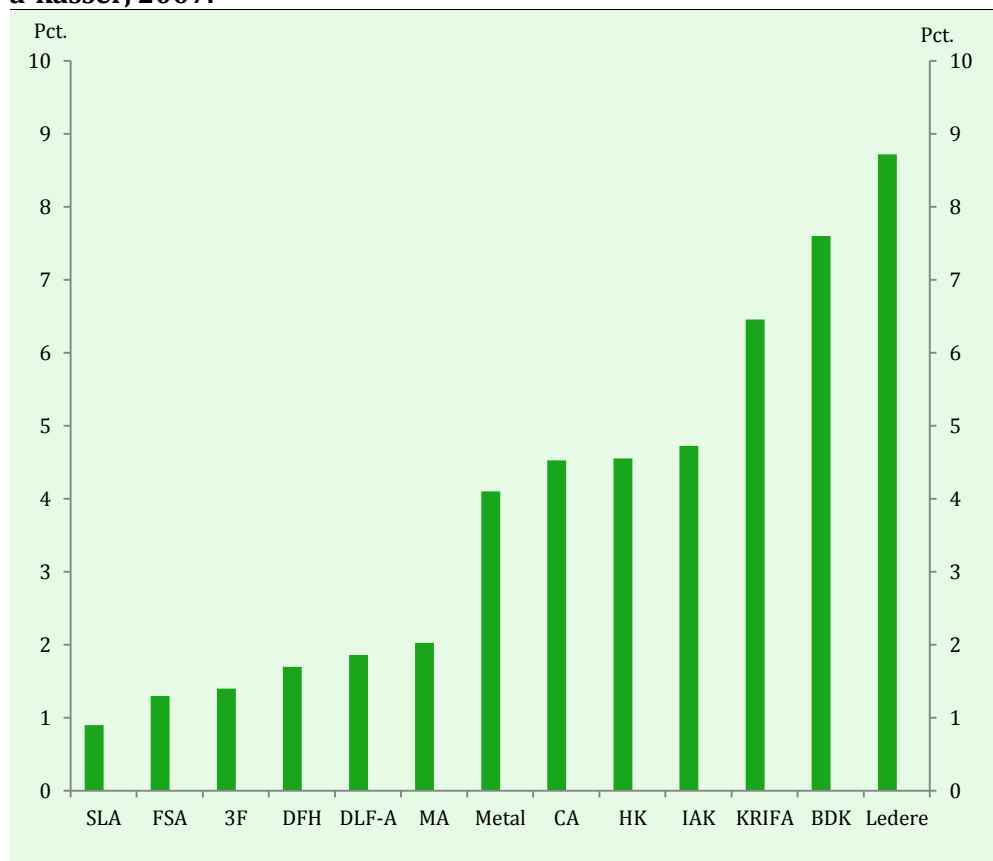
Det stigende antal siden 2010 kan primært henføres til, at HK/Kommunal i 2012 samt HK/Stat og Socialpædagogernes Landsforbund i 2013 introducerede kollektive forsikringsordninger for deres medlemmer.

Der findes ikke præcise data for, hvem der tegner en tillægssikring eller fordelingen af forsikrede på de forskellige forsikringstyper, *jf. bilag 1*. Det skønnes, at ca. 85.000 af det samlede antal forsikrede – i Forsikring og Pensions opgørelse for 2014 – var forsikret i kollektive ordninger. Det drejer sig om ordningerne for medlemmer af HK/Stat, HK/Kommunal og Socialpædagogernes Landsforbund. Hertil kommer ca. 4.500 forsikrede i Pharmadanmarks Arbejdsløshedskasse. Forsikrede i kollektive tillægssikringsordninger skønnes på den baggrund at udgøre op imod halvdelen af alle forsikrede.

Det daværende Arbejdsdirektorat har på baggrund af indberetninger fra a-kasserne opgjort forsikringsgraden fordelt på a-kasser for medlemmer med en individuel tillægssikring ved udgangen af 2007.

Opgørelsen viser, at individuelle tillægsforsikringer, på daværende tidspunkt, var mest udbredt blandt medlemmer af Kristelig A-kasse, Ledernes A-kasse og Business Danmark, hvor forsikringsgraden udgjorde 6-9 pct., mens LO a-kasserne havde den laveste forsikringsgrad, jf. figur 8.

Figur 8. Andel a-kasseforsikrede med tillægsforsikring fordelt på udvalgte a-kasser, 2007.

Anm.: Opgørelsen omfatter alene individuelle tillægsforsikringer. Antallet af forsikrede er opgjort ultimo 2007. Se anmærkning til figur 5 vedr. opgørelse af dagpengeforsikrede. 20 a-kasser har foretaget indberetning og det samlede antal forsikrede udgør 52.400. Opgørelsen er derfor ikke direkte sammenlignelig med Forsikring og Pensions data for 2007 opført i figur 6.

Kilde: Arbejdsdirektoratet på baggrund af a-kasseindberetninger og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

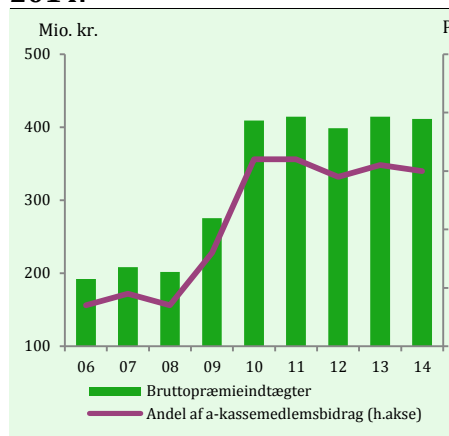
Ifølge Forsikring og Pensions opgørelse udgjorde de årlige bruttopræmieindtægter fra kollektive og individuelle ordninger i størrelsesordenen 200 mio. kr. årligt frem til 2008. Konjunkturuomslaget og den stigende ledighed i perioden 2008-2010 medførte en stigning i bruttopræmieindtægter på knap 83 pct., og den gennemsnitlige forsikringspræmie pr. forsikringstager blev forøget med 67 pct. i samme periode.

De årlige præmieindtægter har siden 2010 udgjort ca. 400 mio. kr. svarende til ca. 5 pct. af a-kasemedlemmernes bidragsbetaling til staten, jf. figur 9.

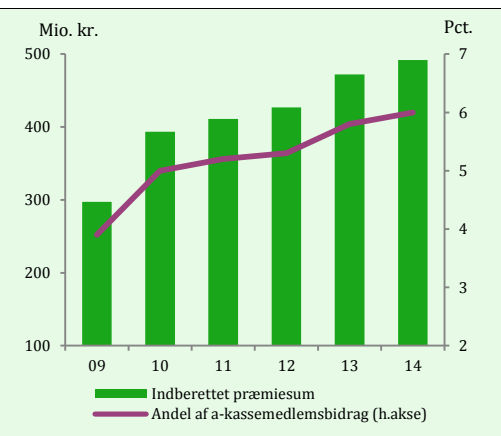
Ved opgørelse af den samlede indberettede præmiesum til fradragsberettigede private arbejdsløshedsforsikringer kan der konstateres en kontinuerlig stigning

i perioden 2009-2014. I 2014 udgjorde præmieindtægterne i størrelsesordenen 0,5 mia. kr. svarende til 6 pct. af a-kasemedlemsbidraget til staten, *jf. figur 10*.

Figur 9. Præmieindtægter fra kollektive og individuelle forsikringer som andel af medlemsbidrag til staten, 2006-2014.

Figur 10. Præmieindtægter fra fradragsberettigede forsikringer som andel af medlemsbidrag til staten, 2009-2014.

Anm.: Figur 9: Opgjorte bruttopræmieindtægter for selskaber anført i anmærkningerne til figur 5.

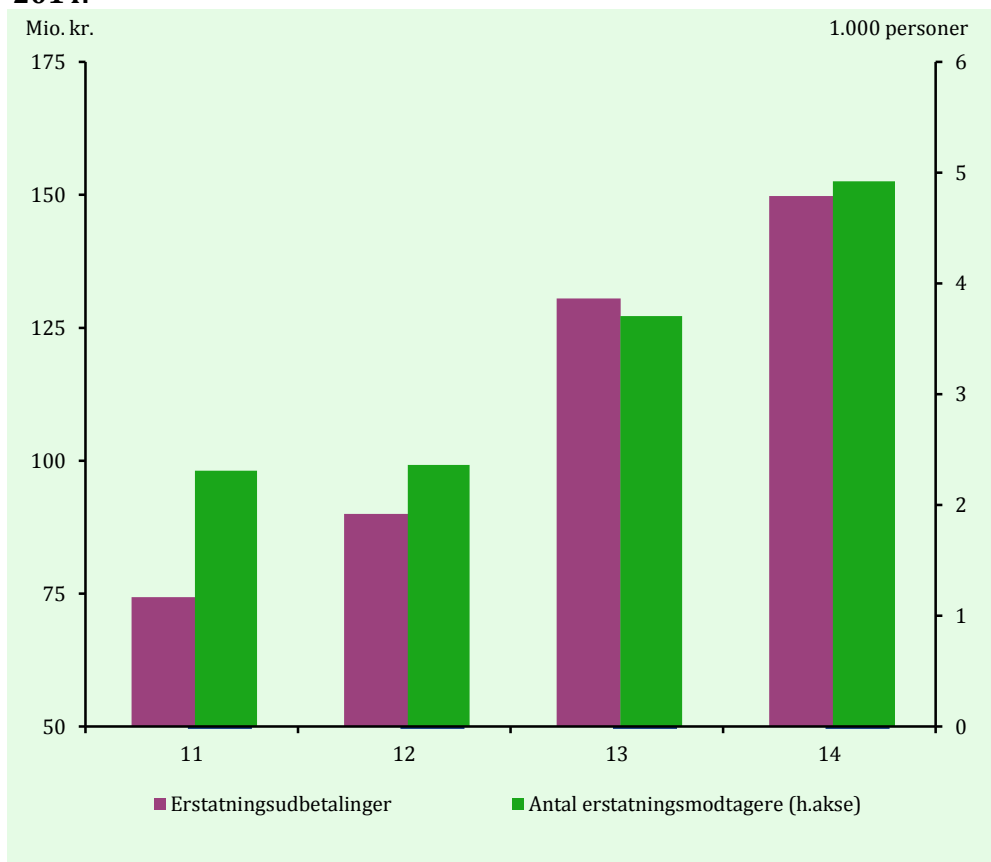
Figur 10: Samlede indberettede præmiesum i fradragsberettigede private arbejdsløshedsforsikringsordninger anført i anmærkningerne til figur 6.

Kilde: Forsikring og Pension, særtræk på eIndkomstregistret og statsregnskabet.

Antallet af erstatningsmodtagere og omfanget af erstatningsudbetalinger fra private arbejdsløshedsforsikringer har været stigende i perioden 2011-2014. Det skal ses i sammenhæng med det stigende antal forsikrede. I 2014 udgjorde antallet af erstatningsmodtagere knap 5.000 personer, hvilket svarer til ca. 1,7 pct. af dagpengemodtagerne.

Det stigende antal erstatningsmodtagere har ligeledes medført et stigende omfang af erstatningsudbetalinger, som er fordoblet i perioden 2011-2014. I 2014 udgjorde erstatningsudbetalinger fra private ordninger knap 150 mio. kr. svarende til ca. 0,9 pct. af de offentlige udgifter til dagpenge, *jf. figur 11*.

Figur 11. Antal erstatningsmodtagere og erstatningsudbetalinger, 2011-2014.

Anm.: Udbetalinger fra private arbejdsløshedsforsikringer opgøres som arbejdsmarkedsbidragsfritaget A-indkomst.

Kilde: Særtræk på eIndkomstregistret.

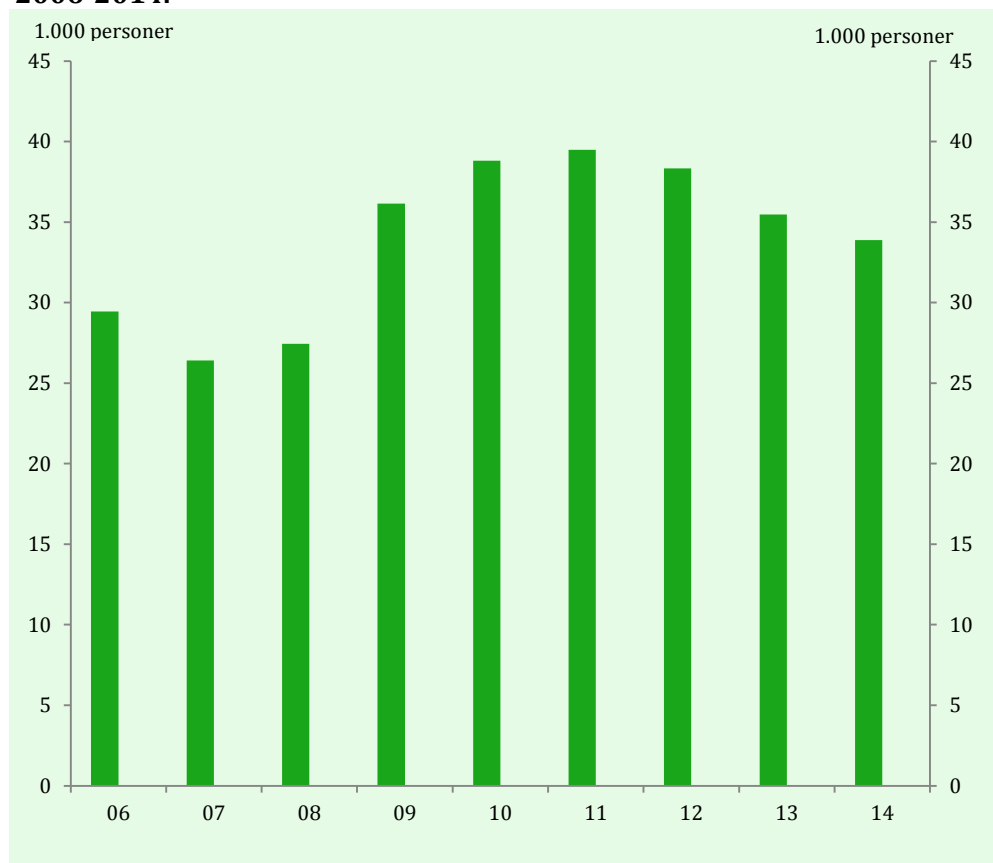
2.4. Lovfastsatte og aftalebestemte fratrædelsesgodtgørelser

Samtidig med den stigende udbredelse af private tillægsforsikringer er der i de senere år sket en voksende udbredelse af fratrædelsesgodtgørelser til supplerende af dagpengeforsikringen i tilfælde af ledighed. Fratrædelsesordninger kan ses som et overenskomstmæssigt alternativ til tillægsforsikringer, som skaber økonomisk tryghed for opsagte medarbejdere med lav kompensationsgrad i det offentlige dagpengesystem.

Fratrædelsesgodtgørelser giver opsagte lønmodtagere en økonomisk kompensation, som ikke modsvares af en tilsvarende arbejdsydelse. Ret til fratrædelsesgodtgørelse er primært fastsat i funktionærloven eller i kollektive overenskomster, men kan også indgå i individuelle ansættelsesaftaler.

Det skønnes, at op imod 34.000 lønmodtagere fik udbetalt fratrædelsesgodtgørelse i 2014, hvilket kan sammenholdes med, at der i samme periode var ca. 296.000 ledighedsberørte dagpengemodtagere, jf. figur 12.

Figur 12. Antal personer med udbetalt fratrædelsesgodtgørelse mv., 2006-2014.

Anm.: Opgørelsen er baseret på antal personer med indberettede beløb omfattet af bundfradraget for fratrædelsesgodtgørelser, jubilæumsgratualer og gaver i forbindelse med fratrædelse. Der er dermed tale om et skøn. Opgørelsen omfatter alle typer fratrædelsesgodtgørelser. Data for 2013 er opgjort på baggrund af seneste opgørelse af indkomståret. Opgørelsen er endnu ikke endelig. 2014 er opregnet til helårsniveau på baggrund af seneste foreløbige opgørelse af indkomståret. Se bilag 2 for nærmere information.

Kilde: Særtræk på elndkomstregistret.

Det samlede indberettede beløb omfattet af bundfradraget for fratrædelsesgodtgørelser, jubilæumsgratualer og gaver i forbindelse med fratrædelse udgjorde ca. 3,2 mia. kr. i 2014. Det skønnes, at udbetalte fratrædelsesgodtgørelser udgør størstedelen af det samlede indberettede beløb. Beløbet kan sammenholdes med, at de offentlige dagpengeudgifter udgjorde ca. 17,6 mia. kr. i 2014.

Funktionærlovens bestemmelser om fratrædelsesgodtgørelser har været gældende siden 1971 og er senest revideret i 2015.

Lønmodtagere med funktionærstatus har i dag efter henholdsvis 12 og 17 års uafbrudt ansættelse ved samme virksomhed ret til fratrædelsesgodtgørelse svarende til 1 eller 3 måneders løn. Retten til fratrædelsesgodtgørelsen bortfal-

der, hvis lønmodtageren selv siger op. I ansættelsestiden medregnes sygdomsperioder, ferier og tjenestefrihed med hel eller delvis løn.

Fratrædelsesgodtgørelsen udbetales som et engangsbeløb uafhængigt af, om den afskedigede er dagpengeforsikret, berettiget til dagpenge eller indplaceret i dagpengesystemet i forlængelse af afskedigelsesperioden. Udgiften afholdes af de berørte arbejdsgivere.

Funktionærlovens bestemmelser om fratrædelsesgodtgørelse omfatter formelt set kun lønmodtagere med funktionærstatus efter lovens definition. Andre lønmodtagergrupper har dog aftalt sig til tilsvarende bestemmelser for fratrædelsesgodtgørelse via kollektive overenskomster og har dermed i praksis opnået samme rettighed.

Der findes ikke præcise opgørelser over antallet af lønmodtagere omfattet af funktionærlovens rettigheder. Opgørelser¹¹ peger på, at ca. to tredjedele af lønmodtagerne har funktionærstatus og dermed via funktionærloven- eller tilsvarende bestemmelser i kollektive aftaler dækkes af bestemmelserne om fratrædelsesgodtgørelse, *jf. arbejdspapir om det danske arbejdsmarked*.

Retten til fratrædelsesgodtgørelse afhænger af forholdsvis lang ansættelsesanciennitet, og derfor er det kun en mindre gruppe funktionærer, som ved afskedigelse har ret til fratrædelsesgodtgørelse.

Ved den seneste revision af funktionærlovens § 2a skønnedes det, at gruppen af funktionærer med mere end 12 års anciennitet udgjorde i størrelsesordenen 31 pct. af offentligt ansatte funktionærer og 23 pct. af privatansatte funktionærer i 2012-2013. På den baggrund estimeres det med betydelig usikkerhed, at op imod 10 pct. af arbejdsstyrken i 2012-2013 havde ret til fratrædelsesgodtgørelse efter funktionærlovens gældende bestemmelser, *jf. tabel 3*.

¹¹ Scheuer og Kristensen (2011).

Tabel 3. Fratrædelsesgodtgørelser fastsat i funktionærlovens § 2a.

Anciennitetskrav og godtgørelse	12 år: 1 x månedsløn 17 år: 3 x månedsløn
Erstatningsform	Engangsudbetaling
Finansiering	Arbejdsgiverfinansieret
Finansieringsform	Udgifter afholdes af berørte arbejdsgivere
Skøn over andel fuldtidsbeskæftigede funktionær-ansatte med anciennitet over 12 års anciennitet i arbejdsstyrken	10 pct.

Anm.: Skøn omfatter fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere med funktionærstatus efter funktionærloven eller tilsvarende bestemmelser fastsat i kollektive overenskomster. Anciennitet er opgjort på baggrund af funktionæransatte i stat, kommuner, regioner og på LO-DA området. Ancienniteten for offentligt ansatte er opgjort ud fra ansættelsesperioden efter den pågældende overenskomst, mens ancienniteten for privatansatte på DA og LO-området er opgjort ud fra ansættelseslængde på det pågældende arbejdssted. Som følge af at opgørelsesmetoden, for offentligt ansatte, afviger fra anciennitetsbestemmelserne i funktionærloven, vurderes skønnet umiddelbart at være højere end det reelle antal funktionærer med ret til fratrædelsesgodtgørelse.

Kilde: Moderniseringsstyrelsen, Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL), DA's Strukturstatistik og Danmarks Statistik.

Fratrædelsesgodtgørelser til lønmodtagere uden for funktionærområdet blev introduceret med overenskomstfornyelsen på DA's og LO's område i 2010 og har været gældende siden 1. maj 2010.

Der kan skelnes mellem to modeller for fratrædelsesgodtgørelsesordninger. Den første model giver på linje med funktionærloven afskedigede ret til en engangsudbetalt godtgørelse ved afskedigelse, som fastsættes på baggrund af den afskedigedes anciennitet. Retten til godtgørelse forudsætter, at den opsagte medarbejder er berettiget til dagpenge, mens godtgørelsens størrelse udgør et fast beløb, som ikke afhænger af dagpengesatsens niveau. Modellen fremgår blandt andet af den fødevareindustrielle overenskomst, som er et mindre overenskomstområde dækkende ca. 5.500 fuldtidsbeskæftigede.

Den anden model er fastsat i Industriens Overenskomst for timelønnede og afhænger ligeledes af den opsagtes anciennitet og dagpengeret. Overenskomsten skønnes at omfatte ca. 130.000 fuldtidsbeskæftigede, og er dermed det største private overenskomstområde.

Bestemmelserne i Industriens Overenskomst indebærer, at opsagte personer med 3, 6 og 8 års uafbrudt beskæftigelse ved samme virksomhed har ret til godtgørelse i henholdsvis 1, 2 og 3 ledighedsmåneder. I modsætning til den første model beregnes godtgørelsen som differencen mellem dagpengebeløbet og 85 % af den afskedigedes tidligere løn. Målgruppen med ret til fratrædelsesgodtgørelse er omfattet af opsigelsesvarsler på 56-90 dage ifølge Industriens Overenskomst.

Omkostninger til ordningen finansieres af de berørte arbejdsgivere. Finansieringsmodellen indebærer, at der ikke sker en omfordeling mellem arbejdsgivere omfattet af overenskomsten. Samtidig vil arbejdsgivernes omkostninger til ordningen skulle afholdes i forbindelse med afskedigelsen, hvilket kan mindske

sikkerheden for, at fratrædelsesgodtgørelsen kommer til udbetaling. Det kan for eksempel være tilfældet, hvis arbejdsgiveren går konkurs.

Fondskonstruktioner for fratrædelsesgodtgørelsesordninger, som for eksempel findes i Sverige, vil kunne modvirke ovennævnte problemstillinger.

Fratrædelsesgodtgørelsens beregning indebærer, at arbejdsgiverne formelt bærer den marginale omkostning ved faldende kompensation i dagpengesystemet. Der er dog mulighed for, at de samlede arbejdsgiveromkostninger ved ordningen på sigt overvælttes i lønningerne, hvorved der reelt vil være tale om lønmodtagerfinansiering.

Bestemmelserne og omfanget af de to modeller er opsummeret i tabel 4.

Tabel 4. Fratrædelsesgodtgørelser for timelønnede på DA-LO området.

	Model I	Model II
Aftale	Den fødevarerindustrielle overenskomst	Industriens Overenskomst
Parter	DI og Fødevareforbundet NNF	DI og CO-industri
Aftale år	2010	2010
Fuldtidsbeskæftigede på overenskomstområdet	5.500	130.000
Anciennitetskrav og godtgørelse	3 år: 5.000 kr. 6 år: 10.000 kr. 8 år: 15.000 kr.	3 år: 1 x forskelsbeløb 6 år: 2 x forskelsbeløb 8 år: 3 x forskelsbeløb
Medlemskrav	-	A-kasse
Ydelsesniveau	5.000-15.000 kr. afhængig af anciennitet	2.500-15.000 pr. måned afhængig af anciennitet
Maksimal kompensationsgrad	-	85 pct. af tidligere løn (incl. dagpenge)
Finansiering	Arbejdsgiverfinansieret	Arbejdsgiverfinansieret
Finansieringsform	Udgifter afholdes af berørte arbejdsgivere	Udgifter afholdes af berørte arbejdsgivere
Månedligt erstatningsloft	-	15.000 kr.

Kilde: Industriens Overenskomst, den fødevarerindustrielle overenskomst og FAOS (2014).

4. Offentlig regulering af tillægsforsikringer og fratrædelsesgodtgørelser

Den lovmæssige regulering af private tillægsforsikringer drejer sig om bestemmelser vedrørende forsikringsudbydere (private og potentielt a-kasser), erstatningssummer samt skattemæssig regulering af præmier og erstatninger. Dertil kommer regulering af fratrædelsesgodtgørelser.

3.1. Regulering af private forsikringsudbydere

Tillægsforsikringsprodukter kan kun udbydes i regi af private skadesforsikringsselskaber.

En a-kasse kan etablere et samarbejde med et forsikringsselskab om udbud af tillægsforsikringer til deres medlemmer, men har ikke mulighed for selv at etablere en privat forsikringsordning og dermed påtage sig den økonomiske risiko, *jf. afsnit 4.2*. Der er heller ikke mulighed for at knytte en tillægsforsikring til dagpengeforsikringen ved for eksempel at betinge, at medlemskab samtidig kræver tegning af en tillægsforsikring¹².

Alternativt kan private foreninger som for eksempel fagforeninger eller øvrige faglige sammenslutninger etablere selvstændige lukkede forsikringsordninger, hvor forsikringen administreres i regi af en dertil oprettet forsikringsfond, og hvor forsikringstagere ikke har retskrav på erstatningsydelsen. Pharmadanmarks Arbejdsløshedskasse og Arkitekternes Private Arbejdsløshedskasse benytter en sådan konstruktion.

Udbydere af private tillægsforsikringer er omfattet af Lov om forsikringsvirksomhed og EU's første skadeforsikringsdirektiv. Reguleringen omfatter blandt andet bestemmelser om solvensmargen, driftsplan, tilsyn, kapitalgrundlag og Finanstilsynets koncession.

3.2. Regulering af a-kasser

De gældende bestemmelser i a-kassernes formålsparagraf giver udelukkende statsanerkendte a-kasser mulighed for at formidle kontakt mellem medlemmer og forsikringsselskaber, men de har ikke mulighed for selv at etablere en privat forsikringsordning og dermed påtage sig den økonomiske risiko

Statsanerkendte a-kasser er undtaget fra såvel Lov om forsikringsvirksomhed som EU's første skadeforsikringsdirektiv¹³ og er alene reguleret i Lov om arbejdsløshedsforsikring.

De gældende bestemmelser i arbejdsløshedsforsikringsloven giver ikke a-kasserne mulighed for at oprette eller være økonomisk involveret i tillægsforsikringsordninger. Baggrunden herfor er, at a-kasser alene kan varetage økonomisk sikring ved ledighed inden for rammerne af arbejdsløshedsforsikringsloven, dvs. en ensartet forsikringsdækning for alle medlemmer uden særlig økonomisk risiko for a-kasserne eller deres medlemmer. Endvidere har a-kasser udelukkende mulighed for at opkræve medlemskontingent til at dække medlemsbidrag til staten og administrationsudgifter, hvorfor hovedparten af a-kasserne har en begrænset formue. A-kasserne havde i gennemsnit en egenkapital på ca. 22 mio. kr. ved udgangen af 2014.

¹² Rundskrivelse nr. 76/03 af 31. oktober 2003 om tillægsforsikring.

¹³ § 11, stk. 2 i Lov om forsikringsvirksomhed og artikel 2, stk. 1, litra d i EU-direktiv 73/239 af 24. juli 1973.

Den gældende regulering af a-kassernes virksomhed betyder, at etablering af tillægsforsikringsordning i a-kasseregi skal hjælpes i arbejdsløshedsforsikringsloven¹⁴.

Den offentlige arbejdsløshedsforsikring er undtaget EU's første skadesforsikringsdirektiv med henvisning til, at der er tale om en lovbestemt social sikringsordning. Ved etablering af en tillægsforsikringsordning omfattet af Lov om Arbejdsløshedsforsikring vil følgende betingelser sandsynligvis skulle opfyldes, for at ordningen kan omfattes af samme undtagelsesbestemmelse:

- Ordningen skal tilbydes alle medlemmer, men deltagelse i forsikringen behøver ikke være obligatorisk.
- Ordningen skal være lovreguleret i detaljer.
- Ydelser skal omfattes af statsgaranti.

Betingelsen om, at tillægsordningen i a-kasseregi skal tilbydes alle medlemmer, indebærer, at der er to muligheder for organisering af ordningen inden for arbejdsløshedsforsikringslovens rammer:

- En forsikringsordning, som er obligatorisk for både a-kasser og dagpengeforsikrede.
- En forsikringsordning, som er obligatorisk for a-kasser, men frivillig for dagpengeforsikrede.

Begge muligheder indebærer, at det vil være obligatorisk for alle a-kasser at tilslutte sig ordningen. Det betyder, at også a-kasser med lav medlemsinteresse eller begrænset behov for supplerende forsikringsdækning vil skulle administrere en tillægsforsikringsordning.

En ordning baseret på frivillig deltagelse vil øge risikoen for selektion i forsikringsordningen. Det skyldes, at ordningen vil tiltrække personer med højere ledighedsrisiko, mens personer med lavere ledighedsrisiko vil fravælge forsikringen. I en obligatorisk ordning begrænses risikoen for selektion, da alle – uanset om de har lav og høj risiko – omfattes af forsikringen. Det kan dog muligvis begrænses ved at øge beskæftigelseskravet i ordningen

A-kassemedlemskab er dog fortsat frivilligt og deltagelse i tillægsforsikringen kan dermed fravælges ved at fravælge dagpengeforsikringen.

¹⁴ Juridiske forhold ved etablering og drift af tillægsforsikringsordning i a-kasseregi er tidligere belyst af det tværministerielle udvalg om tillægsforsikring fra 1996. Udvalgets behandling tager udgangspunkt i Lov om forsikringsvirksomhed og EU's første skadesforsikringsdirektiv, EU-direktiv 73/239 af 24. juli 1973. Begge kilder er fortsat relevante ved vurdering af mulighederne for at organisere en tillægsforsikringsordning i a-kasseregi. Fra 1. januar 2016 træder 'Solvens II'-direktivet i kraft med nye bestemmelser for drift af forsikringsvirksomhed, hvorefter de gældende EU-direktiver om skadesforsikringsvirksomhed ophæves. Direktivet er under implementering og vil som udgangspunkt ikke have betydning for regulering af en mulig tillægsforsikringsmodel i a-kasseregi.

Tillæggsforsikringen vil uafhængigt af medlemskredsens afgrænsning både kunne organiseres som en samlet "global" ordning, som omfatter alle dagpengeforsikrede på tværs af a-kasser eller en "lokal" ordning, der administreres og finansieres af den enkelte a-kasse.

Ved en "global" ordning vil præmieniveauet være fastsat ensartet på tværs af a-kasser, og det vil dermed være uafhængig af ledighedsrisikoen og lønniveauet i den enkelte a-kasse. Ordningen vil bidrage til omfordeling mellem forsikrede, som vil svække ordningens aktuariske fairness for den enkelte forsikringstager. Et ensartet og strammere beskæftigelseskrav kan dog i et frivilligt system for tillæggsforsikringer tilskynde i retning af en mere homogen gruppe, som vil øge den aktuariske fairness.

Alternativet er en "lokal" ordning, hvor forsikringen organiseres på a-kasseniveau. Det vil medføre en differentiering af forsikringens finansiering på tværs af a-kasser som følge af forskelle i ledighedsrisiko, lønniveauer og medlemstilslutning. Medlemsbidraget vil som følge heraf kunne variere betydeligt mellem a-kasser, hvilket kan opfattes som urimeligt, da øvrige forsikringsvilkår som udgangspunkt vil være ensartet på tværs af a-kasser.

Præmiedifferentieringen vil også være problematisk i lyset af det frie a-kassevalg. Der vil være risiko for, at valg af a-kasse i højere grad vil være bestemt af præmieniveauet i tillæggsforsikringsordningen. Det kan medføre løbende medlemsflytninger mellem a-kasser afhængigt af præmieniveau og udvikling i de enkelte tillæggsforsikringsordninger. Som følge heraf vil der være behov for løbende at skulle revidere præmieniveauet for at opnå en aktuarisk præmiefastsættelse på a-kasseniveau.

Præmiedifferentieringen vil samtidig favorisere større a-kasser på bekostning af mindre, da a-kasser med højere medlemstal vil have mulighed for at opnå en højere grad af risikodeling og dermed lavere præmier pr. forsikringstager.

Tillæggsforsikringen vil kræve en detaljeret lovregulering – uanset medlemskredsens afgrænsning og finansieringsprincip.

Det vil være påkrævet at fastsætte de nøjagtige betingelser for forsikringsordningen. Det gælder blandt andet regler for a-kassernes tilslutning og administration, ydelsesniveau og periode, karenstid, optjeningskrav og finansiering. Der er dermed tale om en lovmæssig regulering af de forhold, som fremgår af forsikringsvilkårene i eksisterende private tillæggsforsikringsordninger.

Der vil endvidere skulle fastsættes regler om ordningens selvfinansiering, herunder kapitalkrav, solvens, underskudshåndtering, indfasningsperiode, præmieregulering, finansiering af administrationsudgifter og tilsyn.

Kravene til detailregulering af tillæggsforsikringsordningen vil formentlig medføre et ganske kompliceret og omfattende regelsæt, som vil skulle administreres af alle a-kasser.

Udgangspunktet for en tillægsforsikringsordning i a-kasseregi er, at ordningen er fuldt selvfinansieret og dermed neutral for de offentlige finanser til ethvert tidspunkt. De årlige præmieindbetalinger vil derfor skulle dække alle udgifter til udbetaling af tillægsydelser og ordningens administration i det pågældende år.

En tillægsforsikringsordning vil skulle indføres over en længere periode for at opbygge en buffer-fond med tilstrækkelig kapital til at udglatte variationerne i erstatningsudbetalinger hen over konjunkturforløbet. Fonden vil herigennem bidrage til at reducere risikoen for større præmiestigninger i tilfælde af, at de faktiske udbetalinger overstiger de budgetterede. Der vil på den baggrund skulle stilles krav om en vis kvalifikationsperiode med præmieindbetalinger, før medlemmerne kan opnå ret til erstatning.

Til trods for fastsættelse af restriktive kapitalkrav til at håndtere konjunkturudsving, vil kravet om statsgaranti i praksis indebære genforsikring af ordningen, via staten, for at dække underskud i tilfælde af ekstraordinært høj ledighed. Statslig garanti for ydelser er ensbetydende med, at staten vil bære den marginale ledighedsrisiko i forsikringsordningen.

Statslig sikkerhed for ydelser vil kræve, at der skulle fastsættes regler for håndtering, omfang og varighed af eventuelle underskud i forsikringsordningen, som særligt vil involvere overvejelser om regler for den løbende præmieregulering.

Staten kan alene friholdes for økonomisk risiko, hvis der løbende sikres økonomisk balance i forsikringsordningen. Princippet om selvfinansiering vil dermed indebære begrænsede muligheder for risikospredning over tid. Præmieudviklingen vil på den baggrund være afhængig af ledighedsudviklingen blandt forsikringstagere. Det vil kunne indebære, at finansieringen af forsikringsordningen får en konjunkturmedløbende tendens, hvor præmier vil stige i perioder med stigende ledighed og falde i perioder med faldende ledighed. Præmiestigningen vil ligeledes afspejle omfanget og hastigheden af konjunkturuomslog på arbejdsmarkedet, som indebærer risiko for markante præmiestigninger over en kort tidsperiode.

I en frivillig ordning vil større præmiestigninger over kortere perioder påvirke beslutningen om forsikringstegning. Det kan medføre faldende tilslutning til forsikringen, som igen vil forøge præmieniveauet for de resterende forsikringstagere. Mekanismen kan på den måde skabe en "prisspiral", som kan medføre at mange fravælger forsikringsordningen. Over tid vil det forårsage manglende bæredygtighed i forsikringsordningen, og konsekvensen er økonomisk tab for staten.

I en obligatorisk ordning vil det samme kunne ske for dagpengeforsikrede, hvor præmiestigninger vil kunne medføre en lavere tilslutning til dagpengeforsikringen og dermed en lavere forsikringsgrad. Der vil i disse tilfælde være risiko

for, at særligt grupper med lav ledighedsrisiko vil fravælge forsikringen, hvilket kan reducere omfordelingen inden for dagpengesystemet.

Helt grundlæggende er det derfor svært at forestille sig, at en statsgaranteret ordning er forenelig med princippet om selvfinansiering, da det i begrænset udstrækning vil være muligt at etablere en bæredygtig finansieringsmodel, som helt fritager staten for økonomisk risiko. Det vil under alle omstændigheder kræve markante foranstaltninger at friholde staten for økonomisk risiko i form af omfattende kapitalkrav og restriktive forsikringsbetingelser.

3.3. Regulering af erstatningssummer

Dagpengeydelsen kan højst udgøre 90 procent af den hidtidige arbejdsindtægt, og udbetalinger fra private arbejdsløshedsforsikringer er omfattet af samme loft. Erstatningssummen fra private arbejdsløshedsforsikringer kan kombineret med dagpengeydelsen og evt. anden indtægt dermed maksimalt udgøre 90 pct. af den indtægt, som ligger til grund for beregning af dagpengesatsen. Overskrides loftet indebærer det fradrag i dagpengeydelsen svarende til overskridelsen.

3.4. Skattemæssig regulering af private arbejdsløshedsforsikringer

Den skattemæssige behandling af præmieindbetalinger til og erstatningsudbetalinger fra private arbejdsløshedsforsikringer følger principperne for beskattningen af a-kassekontingenter og dagpengeydelsen.

Udbetalinger fra både offentlig som privat arbejdsløshedsforsikring medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Begge forsikringstyper er undtaget arbejdsmarkedsbidrag, og dermed er der tale om en ensartet beskatning af udbetalinger fra private forsikringer og dagpengeforsikringen.

I forhold til fradragsberettigelse af indbetalinger skelnes der ikke mellem forsikringspræmie eller a-kassekontingent, da begge forsikringstyper har til formål at dække indtægtstab ved arbejdsløshed.

Det betyder, at forsikringstagere, som indbetaler til private arbejdsløshedsforsikringer, ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, har ret til at fradrage forsikringspræmien. Baggrunden er, at udgifter til arbejdsløshedsforsikring betragtes som en omkostning knyttet til den skattepligtiges indkomsterhvervelse. Indbetalinger til kollektive forsikringer, som opkræves via fagforeningskontingentet, er ikke omfattet af fradragsloftet for faglige kontingenter.

I 2014 udgjorde den gennemsnitlige skattemæssige fradragsværdi af præmieindbetalinger til private arbejdsløshedsforsikringer 30,6 pct. af den årlige præmiesum svarende til ca. 150 mio. kr.

Som følge af skattereformen fra 2009 reduceres skatteværdien af ligningsmæssige fradrag med 1 pct.-enhed årligt i perioden 2012-2019. I 2019 er den gennemsnitlige fradragsværdi derfor 25,6 pct.. Ved uændret præmiesum vil fradragsværdien dermed reduceres til ca. 125 mio. kr. i 2019.

Lønforsikringer har siden 2013 – på linje med øvrige skadeforsikringer – været omfattet af en skadesforsikringsafgift på 1,1 pct. af forsikringspræmien. Afgiften tillægges præmien og opkræves af forsikringsselskabet. På baggrund af den indberettede præmiesum for 2014 udgjorde afgiftsprovenuet fra lønforsikringsprodukter ca. 5 mio. kr. i 2014.

Der udbydes på nuværende tidspunkt ét lønsikringsprodukt, hvor den skattemæssige regulering af præmier og erstatninger adskiller sig. Det gælder de såkaldte realkreditforsikringer, hvor låntagers realkreditinstitut har indgået en gruppeforsikringsaftale med et forsikringsselskab.

Ordningen indebærer, at forsikredes udgifter til realkreditlån i tilfælde af ledighed afholdes af forsikringsselskabet, som udbetaler låneydelserne direkte til realkreditinstitutet i stedet for at udbetale låneydelserne til den forsikrede. Realkreditinstitutet er dermed forsikringstager.

Konstruktionen indbefatter som udgangspunkt, at erstatning (låneydelserne) udbetales skattefrit for låntager, og at låntager ikke har fradragsret for forsikringsgebyret, som indbetales til realkreditinstitutet. Endvidere bortfalder låntagers fradragsret for udgifter til rente- og bidragsbetaling i udbetalingsperioden, da udgifterne hertil afholdes af forsikringsselskabet.

I det omfang privat forsikring af indtægtstab og udgifter ved ledighed betragtes som sidestillet, er der tale om en skattebegunstigelse af forsikringstypen relativt til andre typer af private arbejdsløshedsforsikringer og dagpengeforsikringen. Det skal ses i lyset af, at skatteværdien af skattefritagelse af erstatninger er væsentligt højere end skatteværdien af fradragsretten for præmieindbetalinger.

3.5. Regulering af fratrædelsesgodtgørelser

Udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse medfører som udgangspunkt ikke fradrag i dagpengene.

Fratrædelsesgodtgørelse medfører alene fradrag i dagpengene i det omfang, godtgørelsen helt eller delvist svarer til, hvad arbejdsgiveren skulle have udbetalt i løn under opsigelsesperioden. I vurderingen af, om et udbetalt beløb skal medføre fradrag, er det derfor afgørende, om arbejdsgiverens opsigelsesvarsel er overholdt. Udbetalingen fører som udgangspunkt ikke til fradrag, hvis opsigelsesvarslet er overholdt, da godtgørelse herudover ikke anses for at træde i stedet for løn.

Afskedigede vil typisk få udbetalt løn under hele opsigelsesperioden og herudover modtage en fratrædelsesgodtgørelse. I disse tilfælde sker der ikke fradrag i dagpengene, da godtgørelsen ikke betragtes som løn. Men hvis der i forbindelse med afskedigelsen aftales, at der udbetales løn i en del af opsigelsesperioden, som suppleres med fratrædelsesgodtgørelse, betragtes godtgørelsen som løn, da der principielt er tale om lønkompensation for en del af opsigelsesperioden. I disse situationer skal der derfor foretages modregning i dagpengene.

Fratrædelsesgodtgørelser er omfattet af et årligt bundfradrag på 8.000 kr., som ligeledes kan udnyttes ved udbetaling af jubilæumsgratualer og gaver i forbindelse med fratrædelse eller jubilæum. Fradraget er ikke omfattet af automatisk løn- og pristalsregulering, og den relative fradragsværdi reduceres dermed over tid.

5. Litteratur

AK-Samvirke (2013), *Private lønsikringer*.

Andersen, T. M. (2004), *Velfærdssamfund – økonomiske aspekter*, Arbejdsrapport til Velfærdskommission.

Andersen, Svarer og Vejlin (2015), *Litteraturreview af effekter af indretning af arbejdsløshedsunderstøttelsessystemer*, Litteraturgennemgang til dagpengekommissionens udredning.

Andrén, T. (2014), *Inkomstförsäkringar och tid i arbetslöshet - Leder kollektiva inkomstförsäkringar till högre arbetslöshet bland akademiker?*, SACO studie, oktober 2014.

Arbejdsministeriet, Finansministeriet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Undervisningsministeriet og Økonomiministeriet (1989), *Hvidbog om arbejdsmarkedets strukturproblemer*.

Arbejdsministeriet, Statsministeriet, Finansministeriet, Erhvervsministeriet og Økonomiministeriet (1996), *Rapport fra udvalget om tillæggsforsikring*, Arbejdsministeriet m.fl.

Arbetsgivarverket (2007), *Långtidssjukskrivnas sannolikhet att övergå till sjukpension eller arbete*, Rapportserie 2007:1.

Ashton, J. K. og Hudson, R. S. (2015), *The price, quality and distribution of mortgage payment protection insurance: A hedonic pricing approach*. (Under udgivelse).

Barr, N. (1994), *Private unemployment insurance: myths and realities*, *Benefits: the Journal of Poverty and Social Justice*, 10, s. 1-9.

Barr, N. (2001), *The Welfare State as Piggy Bank*, Oxford University Press.

Cebulla, A. (2000): *The final instance – unemployment insurance going private? A study of a future social security scenario in the UK and Germany*, *Innovation*, 13: 4, s. 389-400.

DØRS (2014), *Dansk Økonomi – Efterår 2014*.

Edebalk, P. G. og Wadensjö, E. (1989): *Arbetsmarknadsförsäkringar. Rapport til Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi*.

Essemyr, M. (2013), *Arbetslöshetstid och inkomstförsäkringar: Driver fackens inkomstförsäkringar upp arbetslösheten?*, Rapport från TCO, #1/13.

FAOS (2014), *Hovedforhandlingsområder og forhandlere i den private sektor 2014*. Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier, Københavns Universitet.

Finanspolitiska Rådet (2010), *Svensk Finanspolitik – Finanspolitiska Rådet rapport 2010*.

Forsikring og Pension (2005), *Forsikring i velfærdssamfundet*.

Hesselius, P. og M. Persson (2007), *Incitamenteffekter och Försäkringskassans kostnader för kollektivavtaladesjukförsäkringar*, IFAU, Rapport 2007:16.

Inspektion för arbetslöshetsförsäkringen - IAF (2004), *Kompletterande försäkringar mot inkomstbortfall vid arbetslöshet - En kartläggning*.

Inspektion för arbetslöshetsförsäkringen - IAF (2010), *Kompletterande försäkringar mot inkomstbortfall vid arbetslöshet*.

Inspektion för arbetslöshetsförsäkringen - IAF (2013), *Konsekvensanalys av avgångs- eller omställningsersättningar och avgångsbidrag*.

Kaupinnen, T. og Meixner, Marie (2006), *Redundancies and Redundancy Costs: EIRO thematic feature*.

Kjellberg, A. (2011), *The Decline in Swedish Union Density since 2007*, Nordic Journal of Working Life Studies, 1:1, s. 67-93.

Lindquist, G. S. og E. Wadensjö (2011), *Avtalsbestämda ersättningar, andra kompletterande ersättningar och arbetsutbudet*. Rapport til Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi.

Lindquist, G. S. og E. Wadensjö (2007), *Et svårlagt pussel – kompletterande ersättningar vid inkomstbortfall*. Rapport til Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi.

Lindquist, G. S. og E. Wadensjö (2005), *Inte bara socialförsäkringar - kompletterande ersättningar vid inkomstbortfall*. Rapport til Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi.

Ozkan, U. R. (2014), *Comparing Formal Unemployment Compensation Systems in 15 OECD Countries*, Social Policy & Administration, 48:1, s. 44-66.

Rabinow, I. M. (1913), *Subsidized Unemployment Insurance*, Journal of Political Economy, 21: 5, s. 412-431.

Scheuer, S. og Hansen, K. R. (2011), *Funktionærloven – en lønmodtagerlov for de fleste?*, Samfundsøkonomen, 2, s. 24-31.

Sebardt, G. (2005), *Redundancy and the Swedish Model – Swedish Collective Agreements on Employment Security in a National and International Context*, Iustus Förlag.

Segendorff, Å. O. (2003), *Arbetsmarknadspolitiskt kalendarium II*, Report 2003:9, IFAU, Uppsala.

Seeleib-Kaiser, M., Suanders, A. og Naczyk, M. (2012), *Shifting the Public-Private Mix: A New Dualization of Welfare?*, s. 151-175 i Emmenegger, P. et al. (2012), *The Age of Dualization - The Changing Face of Inequality in Deindustrializing Societies*, Oxford University Press.

Sjögren Lindquist, G. og Wadensjö E. (2011), *Avtalsbestämda ersättningar, andra kompletterande ersättningar och arbetsutbudet*, Rapport till expertgruppen i offentlig ekonomi, 2011:4.

SO - Arbetlöshetskassornas Samorganisation (2015), *Historik över Arbetslöshetsförsäkringen 1885-2015*.

Bilag 1: Data for Danmark

Der findes ikke officielle datakilder for omfanget af private arbejdsløshedsforsikringer og øvrige supplerende ydelser, som afskedigede og ledige har adgang til via overenskomster eller funktionærloven. Baggrunden herfor er, at ydelserne administreres af private organisationer eller individuelle arbejdsgivere, som ikke er pålagt krav om dataindberetning.

Private tillægsforsikringer

Brancheorganisationen Forsikring og Pension har siden 2006 indsamlet data for det årlige antal forsikrede og bruttopræmieindtægter fra tillægsforsikringsordninger. Data tilvejebringes via frivillige indberetninger fra de medlemmer, som udbyder tillægsforsikringer i Danmark og omfatter alene individuelle og kollektive ordninger.

En række forsikringsudbydere og flere selvstændige forsikringsordninger indgår ikke i Forsikring og Pensions opgørelse. Opgørelsen kan dermed ikke side-stilles med en fuldt dækkende branchestatistik for lønsikringsprodukter.

I 2015 har to a-kasser aftaler med forsikringsselskaber, som ikke omfattes af opgørelsen, jf. tabel a.

Derudover findes der en række mindre forsikringsordninger administreret i fagforeningsregi, som heller ikke er omfattet af opgørelsen. Det gælder den kollektive arbejdsløshedsforsikring for medlemmer af fagforeningen Pharmadankmark, som organiserer akademikere på lægemiddelområdet, samt medlemmer af Arkitekternes Private Arbejdsløshedskasse, som er åben for medlemsgrupper under Arkitektforeningen. Antallet af forsikrede i de to ordninger skønnes at udgøre ca. 7.000.

En række a-kasser er fusioneret eller har skiftet forsikringsudbyder siden 2006. Der er ikke indhentet nærmere information om disse ændrings betydning for Forsikring og Pensions opgørelse. Det er på den baggrund ikke muligt at vurdere, i hvilken udstrækning de årlige opgørelser er dækkende for det samlede antal forsikrede på tværs af perioden.

Sekretariatet for Dagpengekommissionen har i forbindelse med udarbejdelse af arbejdsrapporten anmodet Forsikring og Pension om adgang til en række supplerende data om forsikrede i private ordninger. Et flertal af forsikringsselskaber har dog ikke haft mulighed for at imødekomme forespørgslen.

Indbetalinger til private arbejdsløshedsforsikringer er på linje med akassekontingentet fuldt fradragsberettiget. Forsikring og Pensions opgørelse er på den baggrund suppleret med forsikringsselskabers indberetninger til Indkomstregistret vedrørende fradragsberettigede indbetalinger til private arbejdsløshedsforsikringer.

Oplysningerne benyttes til at opgøre henholdsvis årlig præmiesum og årligt antal forsikrede i alle private forsikringstyper, som dækker arbejdsløshed for perioden 2009-2014. Heri indgår alle forsikringstyper omtalt i arbejdspapiret med undtagelse af realkreditforsikringer, der er tegnet som gruppeaftale mellem realkreditinstitutter og forsikringsselskaber, som ikke er fradragsberettiget. Forsikringstypen blev introduceret i 2013 og vurderes umiddelbart at have et beskedent omfang.

Data for erstatningsmodtagere og erstatningsudbetalinger fra private arbejdsløshedsforsikringer er ligeledes baseret på udtræk et særtræk fra eIndkomstregistret.

Lov- og aftalebestemte fratrædelsesgodtgørelser

Sekretariatet for Dagpengekommissionen har forespurgt Dansk Industri og CO-industri om adgang til data for omfanget af udbetalte fratrædelsesgodtgørelser efter bestemmelserne i Industriens Overenskomst. Aftaleparterne oplyser, at der ikke findes data herfor, da udgifterne til fratrædelsesgodtgørelser afholdes af de berørte virksomheder.

Det samlede omfang af udbetalte fratrædelsesgodtgørelser er i stedet estimeret på baggrund af oplysninger fra eIndkomstregistret. Fratrædelsesgodtgørelser, jubilæumsgratualer og gaver i forbindelse med fratrædelse eller jubilæum er omfattet af et samlet årligt bundfradrag på 8.000 kr.

Registreringerne omfatter information om fradragets udnyttelse, mens der ikke foretages særskilt registrering på indtægtstype. Efter de gældende niveauer for lov- og aftalebestemte fratrædelsesgodtgørelser skønnes alene skattepligtige med fuldt udnyttet bundfradrag relevante i forhold til at estimere det årlige antal modtagere af fratrædelsesgodtgørelser. Opgørelsen af fratrædelsesgodtgørelsesmodtagere tager derfor udgangspunkt heri.

Tabel a. Overblik over individuelle og kollektive tillægsforsikringer i Danmark, pr. januar 2015.

A-kasse	Bemærkning	Forsikringsselskab	Inkluderet i F&P's opgørelse
LO			
3F		Alka	Ja
Dansk El-Forbund		Alka	Ja
FOA's A-kasse		Pensam	Ja
Min A-kasse	Fusioneret med Business Danmarks a-kasse pr. 1. januar 2015	Marsh og Europæiske Rejseforsikring	Ja
Fødevareforbundet NNF		Alka	Ja
HK/Danmark	Kollektiv forsikring: medlemmer af HK/Stat og HK/Kommunal Individuel forsikring: Øvrige medlemmer	Alka	Ja
Dansk Metal		Alka	Ja

> *Privat forsikring, supplerende ydelser og fratrædelsesgodtgørelser*

Serviceforbundet		Alka	Ja
Socialpædagogernes A-kasse	Kollektiv forsikring for medlemmer af Socialpædagogernes Landsforbund	Kollektiv; Alka Individuel: AmTrust International Underwriters	Ja
Teknikernes Landsforbunds A-kasse		Alka	Ja
Byggefagenes A-kasse	Tilbyder ikke lønsikring.	-	-
FTF			
DSA		Bauta	Ja
Børne- og Ungdomspædagoger- nes Landsdækkende A-kasse		Lærerstandens Brandforsikring	Ja
Lærernes A-kasse		Lærerstandens Brandforsikring	Ja
FTF-A		AmTrust International Underwriters	Ja
AC			
Akademikernes A-kasse	Kollektiv forsikring for medlemmer af Pharmadanmark (PDA) og Arkitekternes Private Arbejdsløshedskasse (APA).	DJØF: Topdanmark IDA: Topdanmark IAK: Topdanmark	Ja (PDA og APA ikke omfattet)
Magistrenes A-kasse		BNP Paribas Cardif	Nej
A-kassen for journalistik, kommunikation og sprog (AJKS)		Dansk Journalistforbund: Topdanmark Kommunikation og sprog: Topdanmark	Ja
CA A-kasse		AmTrust International Underwriters	Ja
Udenfor hovedorganisation			
Kristelig A-kasse		Krifa forsikring	Ja (fra ultimo 2010)
Frie Funktionærers a-kasse		FF forsikring	Nej
Det Faglige Hus – A-kasse		DFA Forsikring	Nej
Ledernes A-kasse		AmTrust International Underwriters	Ja
ASE		Topdanmark	Ja
DANA	Tilbyder ikke lønsikring.	-	-

Bilag 2: Tillægsforsikringer og øvrige supplerende ydelser i Sverige

I Sverige kan der overordnet skelnes mellem fire typer af supplerende forsikringer og ydelser ved afskedigelse og ledighed:

- *Avgångs- og omställningsersättning*
Overenskomstfastsatte forsikringer og fratrædelsesgodtgørelser, der omfatter alle ansatte på overenskomstdækkede arbejdspladser. Ydelserne administreres af fonde eller forsikringsselskaber ejet af arbejdsmarkedets parter og finansieres typisk via lønsumsafgifter. Forsikringerne giver, afhængigt af overenskomstområdet, ret til fratrædelsesgodtgørelser ved afskedigelse og løbende erstatning under dagpengeperioden.
- *Kollektiva inkomstförsäkringar*
Fagforeningsbaserede forsikringer tegnet kollektivt for medlemmer af et fagforbund og finansieret via kontingentbetaling.
- *Individuella tilläggsförsäkringar*
Tillæggsforsikring til fagforeningsbaserede forsikringer, som tegnes frivilligt og individuelt. Forsikringerne udbydes typisk af fagforbund i sammenhæng med den kollektive forsikring, men kan også tegnes igennem forsikringsselskaber uden faglig tilknytning.
- *Individuella inkomstförsäkringar*
Individuel tillæggsforsikring til den offentlige dagpengeforsikring, som tegnes frivilligt via for eksempel fagforeninger, forsikringsselskaber og banker.

De første typer af supplerende ydelser blev introduceret i overenskomstregi i 1960'erne og er siden udbygget, så de i dag omfatter langt hovedparten af arbejdsstyrken. Derudover har der siden starten af 2000'erne været en markant vækst i omfanget af tillæggsforsikringsordninger uden for overenskomstsystemet i form af kollektive tillæggsforsikringer organiseret i regi af fagforbund.

Det øgede omfang af tillæggsforsikringer i Sverige skal blandt andet ses i sammenhæng med en række ændringer af det svenske dagpengesystem¹⁵ siden starten af 1990'erne, som har medført faldende økonomisk dækning i den offentlige dagpengeforsikring.

¹⁵ Den offentlige arbejdsløshedsforsikring i Sverige har siden 1. januar 1998 bestået af en obligatorisk "grundforsikring" og en frivillig "inkomstbortfallsförsäkring". I perioden 1999-2014 har de årlige udbetalinger fra den frivillige ordning udgjort 94-97 pct. af de samlede dagpengeudgifter. Når der refereres til den svenske dagpengeforsikring, er det således den frivillige "inkomstbortfallsförsäkring", der henvises til.

Udviklingen kan særligt henføres til, at højeste dagpengesats ikke har været omfattet af automatisk løn- og prisregulering siden 1993. Det har betydet, at dagpengenes værdi – med undtagelse af enkelte diskretionære forhøjelser – løbende er blevet reduceret i forhold til den generelle løn- og prisudvikling.

Reduktionen af den højeste dagpengesats og introduktion af beskæftigelsesfradrag i 2007 har forstærket tendensen til faldende økonomisk dækning for forsikrede ledige. Det skal dog bemærkes, at den højeste dagpengesats i Sverige er forhøjet med virkning fra september 2015, *jf. bilag 3*.

Effekten af ændringerne illustreres ved, at Sverige er det OECD-land, hvor nettokompensationsgraden i den offentlige arbejdsløshedsforsikring er reduceret mest i perioden 2001-2013¹⁶.

De to mest udbredte former for tillægfsforsikringer i Sverige er overenskomstfastsatte ydelser og fagforeningsbaserede kollektive tillægfsforsikringer.

Fagforeningsbaserede tillægfsforsikringer tegnes som gruppeaftaler og er dermed som udgangspunkt obligatoriske for alle medlemmer. Forsikringerne giver a-kasse- og fagforeningsmedlemmer, med en månedlig indkomst over loftet i den offentlige forsikring, mulighed for at supplere dagpengenes dækning med op til 80 pct. af tidligere indkomst. Det er den lovfastede maksimale kompensationsgrad under dagpengeperiodens første 200 dage.

Overenskomstfastsatte tillægfsforsikringer og godtgørelser fastsættes i tillægfsaftaler til områdeoverenskomster, såkaldte "omställnings- og trygghetsavtaler". Der findes ti kollektive aftaler, som giver arbejdstagere omfattet af overenskomsten ret til supplerende ydelser ved afskedigelse eller ledighed.

For privatansatte arbejdere på LO-området betyder forsikringerne, at de kan få fratrædelsesgodtgørelser i form af engangsudbetalinger ved afskedigelse, mens forsikringerne på funktionærområdet, i privat og offentlig sektor og for tjenestemænd, primært giver ledige mulighed for supplerende erstatning under dagpengeperioden.

I bilag 3 er der en nærmere databeskrivelse. Desuden findes der i bilaget en oversigt over de væsentligste regelændringer, der har haft betydning for kompensationsgraden i den svenske dagpengeforsikring i perioden 1993-2015.

Fagforeningsbaserede tillægfsforsikringer

De første tillægfsforsikringer uden for overenskomstregi blev introduceret i 1998. Forsikringerne kunne tegnes individuelt af a-kassemedlemmer. I november 2000 blev muligheden for at tegne individuelle tillægfsforsikringer udvidet,

16 Nettokompensationsgrad ved ledighed for forsikrede ledige med hhv. 67 pct., 100 pct. og 150 pct. af gennemsnitslønnen på tværs af familietyper, som indgår i OECD's "Tax-Benefit Model". Tillæggsydelse er ikke medtaget.

da Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco)¹⁷ etablerede eget forsikringselskab, som udbød individuelle tillægsforsikringer til Saco-forbundenes medlemmer.

Omfanget af individuelle forsikringer var beskedent i starten af 2000'erne, hvilket skal ses i sammenhæng med relativt restriktive forsikringsvilkår og forholdelser af dagpengesatsen i 2001 og 2002.

I 2002 og 2003 blev de første kollektive forsikringsordninger introduceret af fagforbund under Tjenestemännens Centralorganisation (TCO)¹⁸ og Saco.

Som følge af ændringerne i den offentlige dagpengeforsikring i 2007 steg antallet af kollektive ordninger i 2007 og 2008, hvor de første LO-forbund introducerede kollektive ordninger. Ved udgangen af 2008 havde knap halvdelen af alle forbund under de tre hovedorganisationer tegnet kollektive forsikringsordninger.

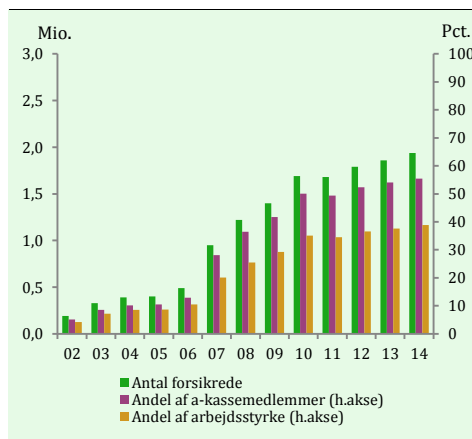
Som følge af det stigende udbredelse af kollektive ordninger igennem 2000'erne er antallet af forsikrede steget markant. Ved udgangen af 2014 udgjorde antallet af forsikrede i kollektive ordninger således mere end 1,9 mio. personer. Det svarer til en forsikringsdækning på knap 57 pct. af akassemedlemmerne og knap 39 pct. af arbejdsstyrken, *jf. figur a*.

Den samlede stigning dækker dog over betydelige variationer mellem lønmodtagergrupper. Forskellene illustreres ved, at andelen af erhvervsaktive medlemmer i forbund med kollektive ordninger under TCO og Saco udgjorde henholdsvis 92 pct. og 97 pct. ved udgangen af 2014, mens den tilsvarende andel på LO-området var knap 68 pct., *jf. figur b*.

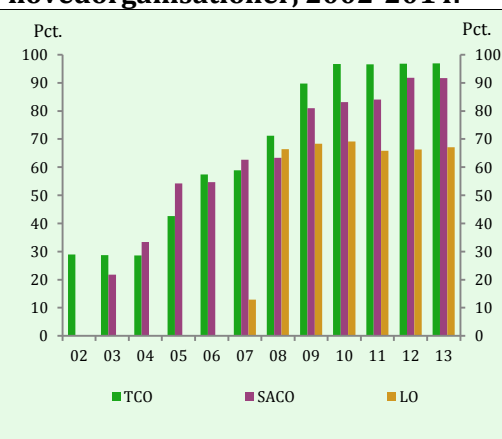
17 Kan sidestilles med Akademikernes Centralorganisation (AC) i Danmark.

18 Kan sidestilles med Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF) i Danmark, men har dog en overvægt af privatansatte medlemmer. På svensk dækker tjenestemandsbetegnelsen ligeledes funktionærer.

Figur a. Antal kollektivt forsikrede som andel af a-kassemedlemmer og arbejdsstyrke, 2002-2014.

Figur b. Erhvervsaktive medlemmer i fagforbund med kollektive ordninger fordelt på hovedorganisationer, 2002-2014.

Anm.: Figur a: Data omfatter antallet af forsikringstagere ultimo året i kollektive tillægssikringer administreret af Saco Salusansvar, Folksam, Bliwa Skadesförsäkring og Unionen Medlemsförsäkring (tidligere Sif Medlemsförsäkring). Arbejdsstyrke dækker aldersgruppen 16-64 år og er opgjort på baggrund af AKU. Antal a-kassemedlemmer er opgjort ultimo året. I opgørelsen indgår to fagforbund uden for hovedorganisationerne, som ikke indgår i de rapporterede data i figur 14.

Figur b: Erhvervsaktive fagforeningsmedlemmer i forbund under LO, TCO og Saco. Medlemmer er opgjort ultimo året for LO og Saco i perioden 2002-2014. Det samme er tilfældet for TCO-medlemmer i perioden for alle år med undtagelse af 2007-2008, som er opgjort på baggrund af gennemsnit af 4. kvartal.

Opgørelsen kan ikke direkte sammenlignes med antallet af kollektivt forsikrede i figur 13. Det skyldes flere forhold, herunder primært at en mindre del af de erhvervsaktive medlemmer er over 65 år og derfor ikke er berettiget til a-kassemedlemskab og dagpenge, og at nogle medlemsgrupper har lønniveauer, som ikke berettiger til supplerende erstatning i tilfælde af ledighed. Endvidere har et stigende antal fagforeningsmedlemmer siden 2007 fravalgt a-kassemedlemskab, jf. Kjellberg 2011.

Kilde.: Figur a: IAF - Inspektion för arbetslöshetsförsäkringen, SCB, Lindquist og Wadensjö (2011), Andrén (2014) og oplysninger fra forsikringselskaber. Figur b: Beregninger på baggrund af medlemsdata og introduktionsdato for kollektive tillægssikringer.

Den lavere dækning blandt LO-forbund skal særligt ses i lyset af, at IF Metall¹⁹ har fravalgt at tegne kollektiv tillægssikring for deres medlemmer. Forbundet er med ca. 250.000 erhvervsaktive medlemmer Sveriges tredje største fagforbund. Samtidig har to LO-forbund²⁰ med i alt ca. 90.000 erhvervsaktive medlemmer udfaset deres kollektive forsikringsordninger i 4. kvartal 2010 som følge af markant stigende ledighed i 2008-2009 og underskud i forsikringsordningen.

Den store udbredelse af fagforeningsbaserede forsikringsordninger skal ses i sammenhæng med en ganske betydelig skattebegunstigelse af forsikringstypen

¹⁹ Kan sidestilles med Dansk Metal i Danmark.

²⁰ Målareförbundet og Byggnadsarbetareförbundet. Førstnævnte kan sidestilles med Malerforbundet i Danmark, mens sidstnævnte dækker medlemsgrupper, som i Danmark typisk vil være tilknyttet 3F's byggegruppe.

i forhold til både individuelle forsikringsordninger og den offentlige dagpengeforsikring.

Udbetalinger fra den offentlige dagpengeforsikring beskattes på linje med øvrig lønindkomst eksklusiv beskæftigelsesfradrag. I perioden 2003-2007 var udgifter til a-kasse- og fagforeningskontingent samtidig fradragsberettiget. Fradragsværdien udgjorde henholdsvis 25 pct. og 40 pct.

Det har siden etableringen af de første kollektive tillægsforsikringer været praksis, at erstatningsudbetalinger betragtes som ikke-skattepligtig indkomst, og at præmiebetaling betragtes som en del af det fradragsberettigede fagforeningskontingent. Den øverste svenske forvaltningsdomstol (Regeringsrätten) bekræftede i 2007 lovligheden af forsikringsselskabernes praksis. Domstolen fastslog desuden, at præmiebetalingen til individuelle tillægsforsikringer ikke var berettiget til skattemæssige fradrag²¹.

Fradragsretten for a-kasse- og fagforeningskontingenter ophørte i 2008, og i dag er det alene erstatningsudbetalinger fra individuelle og kollektive tillægsforsikringer, der skattebegunstiges i forhold til den offentlige dagpengeforsikring.

Der findes ikke dækkende opgørelser over antallet af erstatningsmodtagere i de kollektive ordninger. En opgørelse af erstatningsmodtagere i forhold til forsikrede i de to forsikringsselskaber, som dækker knap halvdelen af alle kollektivt forsikrede, viser at der var godt 11.000 erstatningsmodtagere i 2014, hvilket skal sammenholdes med, at der samme år var ca. 245.000 modtagere af den indkomstrelaterede offentlige dagpengeforsikring.

Det lave antal erstatningsmodtagere skal ses i sammenhæng med, at forsikringstagere typisk selv har ansvaret for at ansøge om erstatning fra tillægsforsikringen i tilfælde af ledighed. En survey-analyse blandt ledige dagpengemodtagere i 2010 viste i den forbindelse, at mere end en femtedel af ledige var i tvivl om, hvorvidt de var dækket af en tillægsforsikring via deres fagforeningsmedlemskab²².

Kravene til forudgående medlemskab og beskæftigelse forskyder også forholdet mellem antal forsikrede og antal erstatningsmodtagere. Det gælder særligt i relativt nyetablerede forsikringsordninger.

Forsikringsvilkår: Fagforeningsbaserede tillægsforsikringer

Variationen i ledighedsrisiko og lønniveau på tværs af fagforbund har afsmitende virkning på forsikringsvilkårene i de kollektive forsikringer. Der er dog en væsentlig lighed i forhold til principperne for forsikringsordningernes administration og finansiering.

²¹ Regeringsrätten: RÅ 2007 ref. 25.

²² Finanspolitiska rådet (2010)

Fire forsikringsselskaber dominerer markedet for fagforeningsbaserede tillægsforsikringsordninger. Selskaberne er kendetegnet ved enten at have en tæt tilknytning til de faglige organisationer eller ved at være ejet af fagforbund eller hovedorganisationer. Flere af selskaberne er etableret med det ene formål at udbyde tillægsforsikringer, og de drives efter principperne for gensidige forsikringsselskaber. Det betyder, at forsikringstagerne hæfter for selskabets forpligtelser, hvilket også indebærer, at eventuelle overskud i forsikringsordningen returneres til forsikringstagerne i form af enten lavere præmier eller bedre vilkår.

Flere af forsikringsselskaberne har aftaler om gruppeforsikringer med en række fagforbund, men der foretages ikke risikodeling på tværs af forbund. Forsikringerne finansieres alene af præmiebetalinger fra de enkelte forbund. Der findes ikke information om præmieudviklingen eller præmiefastsættelsen i de enkelte forsikringsordninger.

Forsikringerne finansieres via fagforeningskontingentet, som reguleres svarende til præmiebetalingen til forsikringsordningen. Deltagelse i forsikringen er obligatorisk, men medlemmerne havde ved introduktionen mulighed for at fravælge deltagelse.

Forsikringsvilkårene er generelt udformet i tråd med reglerne i den offentlige dagpengeforsikring, og ret til erstatning er betinget af dagpengeberettigelse. Karensperiodens omfang og den maksimale kompensationsgrad følger dagpengeforsikringen. For hovedparten af ordningerne er aldersgrænserne også på linje med reglerne i den offentlige dagpengeforsikring. Aldersgrænserne for forsikringens ophør er generelt blevet forhøjet i forbund under TCO og Saco, siden forsikringerne blev etableret²³.

Ret til erstatning er betinget af dagpengeret, og at ledigheden ikke er selvforstyldt. Beskæftigelseskravet for optjening af ret til erstatning fra tillægsforsikringer er væsentligt strammere end det tilsvarende krav i den offentlige dagpengeforsikring.

I forsikringsordninger under TCO og Saco stilles der krav om 12 måneders beskæftigelse inden for en 18 måneders referenceperiode. Der stilles endvidere krav om minimum 80 timers arbejde om måneden.

Genoptjening af ret til erstatning kræver genopfyldelse af beskæftigelseskravet. Forbund under LO stiller krav om 12 måneders uafbrudt beskæftigelse under medlemsperioden, men har ikke særskilt krav om antal timer pr. måned, *jf. tabel b*.

23 Sammenlignet med opgørelser af forsikringsvilkår i IAF (2004) og Lindquist og Wadensjö (2007).

Tabel b. Generelle forsikringsvilkår i fagforeningsbaserede ordninger

	Saco	TCO	LO
Alderskrav - indtrædelse	21-60 år	> 64 år	21-64 år
Alderskrav - dækning	65 år	65 år	65 år
Karensperiode	7	7	7
Beskæftigelseskrav	12 mdr. – 80 timer pr. mdr.	12 mdr. – 80 timer pr. mdr.	12 mdr.
Referenceperiode	18 mdr.	18 mdr.	12 mdr.
Medlemskrav	12-18 mdr.	12-18 mdr.	12 mdr.
Ydelsesperiode	120-200 dage	100-200 dage	100-200 dage
Maksimal kompensationsgrad	80 pct.	80 pct.	80 pct.
Månedligt erstatningsloft	50.000-100.000	60.000-100.000	35.000

Anm.: Beløb opgjort i SEK.

Kilde: IAF (2010), Lindquist og Wadensjö (2011) og forsikringsvilkår tilgængelige via forbundenes hjemmesider.

Til sammenligning kan dagpengeberettigelse opnås ved seks måneders beskæftigelse med minimum 80 timers arbejde pr. måned eller mindst 480 timer på hinanden følgende seks måneder med min. 50 timer hver måned. Begge krav skal opfyldes indenfor en referenceperiode på 12 måneder.

Overenskomstbaserede tillægsforsikringer²⁴

I regi af overenskomstsyste­met er der siden 1960'erne opbygget en række supplerende ydelser til de offentligt finansierede velfærdsydelser. De såkaldte "avtalsförsäkringar" omfatter blandt andet tillægsydelser til den offentlige arbejdsløshedsforsikring.

Ved arbejdsløshed og afskedigelse er retten til supplerende økonomisk kompensation fastsat i såkaldte "trygghets- og omställningsavtaler", som betragtes som tillægsaftaler til hovedaftalerne på de forskellige overenskomstområder.

De aftalebestemte ydelser udbetales både i form af engangsudbetalinger ved afskedigelse og i form af tillægsydelser til den offentlige arbejdsløshedsforsikring ved ledighed. Desuden indeholder flere aftaler specifikke regler og ydelser for seniorer.

Overenskomstbaserede tillægsforsikringer ved ledighed har eksisteret siden 1960'erne og er løbende udbygget. Udviklingen af forsikringerne i overenskomstregi skal derfor – modsat de kollektive tillægsforsikringer i fagforeningsregi – ikke ses i direkte sammenhæng med ændringer i den offentlige dagpengeforsikring.

Den første kollektivt aftalte forsikringsordning, "avgångsbidragsförsäkring" (AGB), blev aftalt på LO-området i 1964. Ordningen havde dels et A-beløb til

24 De følgende afsnit bygger fortrinsvist på Sebardt (2005), Lindquist og Wadensjö (2005; 2007; 2011).

afskedigede, der udgjorde en engangserstatning ved fratrædelse, og et B-beløb til ledige, der udgjorde én eller flere rater af godtgørelser afhængigt af ledighedsperiodens varighed. Fra 1967 til 1990 blev B-beløbet udbetalt skattefrit, hvilket understøttede ordningens udbredelse til funktionær- og tjenestemandsområdet, da udbetalinger fra kollektive ordninger hermed blev skattebejungstiget i forhold til individuelt aftalte fratrædelsesordninger²⁵.

Lignende godtgørelsesordninger for afskedigede blev introduceret i overenskomsten for privatansatte tjenestemænd og funktionærer i 1969 og blev udbredt til den offentlige sektor i 1984 og 1990 for henholdsvis ansatte ved kommuner og regioner og statsligt ansatte²⁶.

I alt var ca. 3,7 mio. lønmodtagere svarende til ca. 90 pct. af arbejdsstyrken omfattet af de fire ordninger ved udgangen af 2012. Derudover findes yderligere seks mindre ordninger, som omfatter i alt ca. 120.000 lønmodtagere på tværs af sektorer, brancher og ansættelsesforhold.

I 2012 blev der udbetalt knap 822 mio. svenske kroner fra overenskomstbase-rede ordninger svarende til 6,3 pct. af de offentlige dagpengeudgifter i 2012²⁷.

Det samlede antal erstatningsmodtagere udgjorde ca. 23.300 i 2012, hvilket svarer til godt 9 pct. af de svenske dagpengemodtagere. Erstatningsmodtagere fra overenskomstbaserede ordninger omfatter alle afskedigede uafhængig af dagpengeret og kan derfor ikke direkte sammenlignes.

Det relativt lave antal erstatningsmodtagere skal ses i sammenhæng med flere forhold: Blandt andet stramme optjeningsregler, begrænset kendskab til ordningerne, samt at afskedigede selv har ansvaret for at ansøge om erstatning i tilfælde af opsigelse og ledighed.

Avgångsbidrag, som er fratrædelsesgodtgørelsesordningen for privatansatte arbejdere, udgør den største ordning målt på antal forsikrede og erstatningsmodtagere, *jf. tabel c*.

25 Edebalk og Wadensjö (1989).

26 Regioner i Sverige omtales som "Landsting" og er i lighed med Danmark en administrativ enhed med sundhedsvæsenet som primært ansvarsområde.

27 Opgjort som andel af udgifter til frivillig "inkomstbortfallsförsäkring".

Tabel c. Overblik over de primære aftalebestemte tillægsforsikringsordninger.

	Privat ansatte Arbejdere	Privat ansatte Tjenestemænd og funktionærer	Offentligt ansatte Stat	Offentligt ansatte Kommuner og regio- ner
Gældende aftale	Avtal om försäkring om avgångsbidrag	Omställningsavtalet mellan Svensk Närings- liv och PTK	Trygghetsavtalet för statligt anställda (TA)	Omställningsavtalet KOM-KL
Ydelse	Avgångsbidrag (AGB)	Avgångsersättning (AGE)	Avgångsersättning (AGE)	Avgångsförmåner (AGF)
Aftale år	1964	1969	1990	1984
Fondsetable- ring	1966	1970	1992	2012
Antal erstat- ningsmodtage- re	12.000	9.000	1.500	49
Erstatnings- udbetalinger	375 mio. kr.	370 mio.	64 mio.	0,75 mio.
Antal forsikre- de	1.500.000	850.000	250.000	1.100.000
Overens- komstdækning	94 pct.	77 pct.	100 pct.	100 pct.
Andel forsik- rede berettiget til erstatning	39 pct.	46 pct.	90 pct.	-

Anm.: Antal forsikrede og erstatningsmodtagere er opgjort ultimo 2012. Overenskomstdækning er opgjort ultimo 2013. Andel forsikrede berettiget til erstatning er opgjort i 2007 og omfatter alene overenskomstdækkede arbejdspladser med mere end ti ansatte. Andelen af berettigede blandt privatansatte arbejdere omfatter alle aftalebaserede ordninger på LO-området. Det lave antal erstatningsmodtagere blandt ansatte i kommuner og regioner kan henføres til at KOM-KL blev introduceret 1. januar 2012, og at den forudgående ordning er under udfasning. Overenskomstdækning fordelt på sektor og ansættelsesforhold er opgjort ultimo 2013.

Kilde: IAF (2013), Sebardt (2005), Lindquist og Wadensjö (2011) og Medlingsinstituttet.

Forsikringsvilkår: Overenskomstbaserede tillægsforsikringer

Vilkårene i de overenskomstbaserede ordninger har en række fælles karakteristika, som blandt omfatter ordningernes administration og finansiering, mens vilkår for ret til erstatning og erstatningstypen adskiller sig mellem de fire primære aftaleområder.

Administration og finansiering

De gældende overenskomstbaserede ordninger er alle centralt administreret i regi af partsejede forsikringsselskaber eller fonde. Fondene har som primær opgave at varetage administration af ind- og udbetalinger i ordningerne og forvaltning af fondskapitalen. I visse tilfælde varetager fondene ligeledes administrationen af diverse genplaceringsaktiviteter.

Ordningernes administration skal ses i sammenhæng med, at fondstypen er underlagt særlige gunstige beskatningsregler, som blandt andet indebærer lempelig beskatning af afkastet fra fondskapitalen. Samtidig vil der afledt af ordningernes omfang være relativt store administrationsomkostninger forbundet med decentral administration af ordningerne.

Fondene finansieres ved årlige indbetalinger fra arbejdsgivere indenfor overenskomstområdet. Indbetalingen udgør typisk en procentsats af lønsummen for beskæftigede på overenskomstområdet, og niveauet fastsættes i forbindelse

med overenskomstaftale fornyelse, men reguleres årligt afhængigt af udgiftsniveauet.

Fondskonstruktionen giver umiddelbart en større sikkerhed for, at afskedigedes ret til godtgørelser realiseres, da udgifter til ordningen finansieres forud for afskedigelsen og ikke påhviler den enkelte arbejdsgiver. Finansieringsformen er særligt relevant i tilfælde, hvor godtgørelsen udbetales som en løbende supplerende ydelse til dagpengeforsikringen og dermed indebærer en løbende udgift og finansieringsforpligtelse for arbejdsgivere.

Lønsumsfinansiering indebærer også, at der sker en omfordeling mellem arbejdsgivere inden for aftaleområdet.

Vilkår for ret til erstatning

Ret til erstatning fra overenskomstaftalte ordninger er betinget af, at det er arbejdsgiveren der står bag opsigelsen. På de offentlige aftaleområder er ret til supplerende ydelse betinget af dagpengeret; enten ret til erstatning fra den obligatoriske "grundforsikring" eller den frivillige "inkomstbortfallsforsikring".

I de tilfælde kræves desuden, at den afskedigedes dækning i dagpengesystemet udgør mindre end de fastsatte kompensationsgrader på henholdsvis 80 og 70 pct. af tidligere indkomst. De aftalebestemte ydelser på det private område er ikke betinget af dagpengeret.

Optjening af ret til erstatning er som udgangspunkt baseret på en kombination af krav til den afskedigedes alder og krav til forudgående beskæftigelse hos arbejdsgivere inden for aftaleområdet.

Alderskravet på det private område indebærer, at det alene er afskedigede over 40 år, som har mulighed for erstatning. Lignende alderskrav har tidligere været gældende på det kommunale- og regionale overenskomstområde, men de blev afskaffet ved overenskomstfornyelsen i 2012. Det betyder, at der i dag ikke er alderskrav på de offentlige aftaleområder.

Beskæftigelseskravet er i hovedparten af ordningerne stærkt afhængig af ancienniteten. Der kræves typisk 5-6 års beskæftigelse inden for aftaleområdet, og erstatninger er hovedsageligt forbeholdt fastansatte.

Der kan som udgangspunkt ikke overføres beskæftigelsesanciennitet mellem aftaleområder. Sammenholdt med forskelle i øvrige optjeningskrav og ydelsesniveauer kan det potentielt påvirke lønmodtageres incitament ved jobskifte og dermed hæmme mobiliteten på arbejdsmarkedet.

Ydelsestype

Afhængigt af aftaleområdet udbetales fratrædelsesgodtgørelser enten som engangserstatning eller løbende supplerende ydelse til dagpengeforsikringen.

På det offentlige område udbetales ydelsen op til den maksimale kompensationsgrad i dagpengeforsikringen og i hele dagpengeperioden. I aftalen, som dækker privatansatte funktionærer udbetales godtgørelsen enten som supplement til dagpengeydelsen eller dækkende hele indkomsttabet op til den fastsatte maksimale kompensation i ordningen.

Supplerende ydelser ved ledighed udbetales ikke under karenperioden i den offentlige sikring og følger de lovfastede kompensationsniveauer i den offentlige ordning. Erstatninger fra aftalebaserede ordninger beskattes på lige fod med dagpengeydelsen og går forud for erstatning fra fagforeningsbaserede tillægssforsikringer.

Vilkår i de overenskomstbaserede ordninger er opsummeret i tabel d.

Tabel d. Oversigt over vilkår i overenskomstbaserede ordninger.

	Privatansatte Arbejdere	Privatansatte Tjenestemænd og funktionærer	Offentligt ansatte Stat	Offentligt ansatte Kommuner og regioner
Alderskrav	40-64 år	40-64 år	Intet	Intet
Anciennitetskrav	50 mdr. ansættelse hos arbejdsgiver indenfor aftaleområdet	60 mdr. hos arbejdsgiver inden for aftaleområdet.	Fastansatte: 12 mdr. Midlertidigt ansatte: 36 mdr.	60 mdr. hos arbejdsgiver inden for aftaleområdet. Beskæftigelse: 40 pct. af fuldtidsstilling hos arbejdsgiverem inden for 12 mdr.
Referenceperiode	5 år	Uafbrudt beskæftigelse som fastansat	Fastansatte: Uafbrudt Midlertidigt ansatte: 4 år	Uafbrudt beskæftigelse som fastansat
Erstatningsform	Engangsydelse	Løbende ydelse	Løbende ydelse	Engangsydelse og løbende ydelse
Ydelsesniveau	32.250- 47.100 SEK afhængigt af afskediges alder	40-44 år: 70 pct. af tidligere løn i 6 mdr. 45-59 år: 70 pct. af tidligere løn i 6 mdr., og derefter 50 pct. i yderligere 6 mdr. 60-65 år: 70 pct. af tidligere løn i 6 mdr., og derefter 50 pct. i 12 måneder.	80 pct. af tidligere løn i 200 dage 70 pct. af tidligere løn i 100 dage	80 pct. af tidligere løn i 200 dage 70 pct. af tidligere løn i 100 dage
Ret til ydelse	Alle afskedigede	Alle afskedigede	Dagpengeret: Obligatorisk eller frivillig forsikring	Dagpengeret: Obligatorisk eller frivillig forsikring
Finansiering	Arbejdsgiverfinansieret	Arbejdsgiverfinansieret	Arbejdsgiverfinansieret	Arbejdsgiverfinansieret
Finansieringsform	Andel af lønsum	Andel af lønsum	Aftales mellem parterne	Berørte arbejdsgiver/andel af lønsum
Administration	Partsejet forsikrings-selskab (AFA-försäkring)	Partsejet fond (Trygghetsrådet TRS)	Partsejet fond (Trygghetsstiftelsen)	Partsejet fond (Omställningsfonden KOM-KL)

Anm.: Alle beløb er opgjort i svenske kroner (2013-PL).

Kilde: IAF - Inspektion för arbetslöshetsförsäkringen (2013).

Data for Sverige

Der findes ikke officielle datakilder for omfanget af tillægssforsikrings- og fratrædelsesgodtgørelsesordninger administreret i overenskomst- eller fagforeningsregi i Sverige.

De rapporterede data for fagforeningsbaserede tillægsforsikringer er indsamlet via de fire største udbydere af kollektive forsikringer. Det drejer sig om Saco Salusansvar, Folksam, Bliwa Skadesförsäkring og Unionen Medlemsförsäkring (tidligere Sif Medlemsförsäkring).

Data er ikke fuldt dækkende for alle fagforeningsbaserede tillægsforsikringsordninger i perioden 2002-2014, da enkelte mindre fagforbund igennem dele af perioden har haft aftaler med andre selskaber.

Med henblik på validering af de indsamlede data for antallet af forsikrede i kollektive ordninger, er der foretaget opgørelse over erhvervsaktive medlemmer i fagforbund, som har tegnet kollektive forsikringsordninger. Disse er sammenholdt med information om introduktionsdato for kollektive ordninger til brug for opgørelse af tidsseriedata. Sammenholdes de to datakilder, vurderes de rapporterede data at give et retvisende billede af forsikringsdækningen i fagforeningsbaserede ordninger i perioden 2002-2014.

De rapporterede data for overenskomstbaserede ordninger beror på rapporter og udredninger, der er udarbejdet på vegne af den svenske regering og det svenske parlament, Riksdagen.

Tabel e. Overblik over væsentlige lovændringer i det svenske dagpenge-system med betydning for kompensationsgraden, 1993-2015.

Ændring	Beskrivelse
1993: Afskaffelse af automatiske regulering af højeste dagpengesats.	Den højeste dagpengesats var i perioden 1990-1993 reguleret i forhold lønudviklingen for industriarbejdere. I perioden 1974-1990 fandtes ingen automatisk pris- eller lønregulering af højeste dagpengesats, som i stedet blev forhøjet diskretionært årligt eller hvert andet år. Satsen blev således forhøjet 13 gange i perioden. Gældende fra 2. halvår 1993 blev den automatiske regulering af dagpengesatsen afskaffet. Højeste dagpengesats har siden været uden automatisk løn- og prisregulering.
1993: Reduktion af højeste dagpengesats og maksimal kompensationsgrad	Gældende fra 1. juli 1993 reduceres højeste dagpengesats fra 598 SEK til 564 SEK pr. dag. Samtidig reduceres den maksimale kompensationsgrad fra 90 pct. til 80 pct. af tidligere lønindkomst.
1996: Reduktion af maksimal kompensationsgrad	Gældende fra 1. januar 1996 reduceres den maksimale kompensationsgrad fra 80 pct. til 75 pct. af tidligere lønindkomst.
1997: Forhøjelse af højeste dagpengesats og maksimal kompensationsgrad	Gældende fra 1. juli 1997 forhøjes den maksimale kompensationsgrad fra 75 pct. til 80 pct. af tidligere lønindkomst. Samtidig forhøjes højeste dagpengesats fra 564 SEK til 580 SEK pr. dag.
2001: Forhøjelse af højeste dagpengesats i starten af dagpengeperioden	Gældende fra 1. juli 2001 forhøjes højeste dagpengesats fra 580 SEK til 680 SEK pr. dag i dagpengeperiodens første 100 dage/20 uger (forhøjt belopp).
2002: Forhøjelse af højeste dagpengesats for hele dagpengeperioden.	Gældende fra 1. juli 2002 forhøjes den højeste dagpengesats fra 680 SEK til 730 SEK pr. dag i dagpengeperiodens første 100 dage/20 uger (forhøjt belopp). Højeste dagpengesats forhøjes ligeledes fra 580SEK til 680 SEK pr. dag i den resterende del af dagpengeperioden (101-300 dage).
2007: Ændring af beregningsgrundlag, reduktion af højeste dagpengesats og introduktion af faldende maksimal kompensationsgrad	Gældende fra 1. januar 2007 reduceres den højeste dagpengesats fra 730 SEK til 680 SEK pr. dag i dagpengeperiodens første 100 dage/20 uger (forhøjt belopp). Samtidig forlænges indkomstperioden, som lægges til grund for beregning af dagpengesats til 12 mdr. Gældende fra 1. juli 2007 introduceres en faldende maksimal kompensationsgrad igennem dagpengeperioden. Ændringen indebærer, at den maksimale kompensationsgrad udgør 80 pct. af tidligere lønindkomst i dagpengeperiodens første 200 dage/40 uger. Herefter reduceres kompensationsgraden til 70 pct. fra dag 201-300/20 uger og til 65 pct. herefter for ledige med forlænget dagpengetilskud via "jobb- och utvecklingsgarantin". Højeste dagpengesats udgør 680 SEK pr. dag igennem hele dagpengeperioden.
2015: Forhøjelse af højeste dagpengesats i starten af dagpengeperioden.	Gældende fra 7. september 2015 forhøjes den højeste dagpengesats fra 680 SEK til 910 SEK pr. dag i dagpengeperiodens første 100 dage/20 uger (forhøjt belopp). Højeste dagpengesats forhøjes ligeledes fra 680 SEK til 760 SEK pr. dag i den resterende del af dagpengeperioden (101-300 dage).

Anm.: Gældende fra 1. juli 2007 udgør dagpengeperioden 450 dage for forsørgere. Fra dag 301-450 udgør den maksimale kompensationsgrad 70 pct. af tidligere løn med et loft på 680 SEK pr. dag. En række ændringer i skattesystemet har ligeledes haft betydning for dagpengenes kompensationsgrad, herunder særligt introduktionen af et beskæftigelsesfradrag fra 1. januar 2007.

Kilde: Segendorff (2003) og SO (2015).

Bilag 3: Tillægsforsikringer i Storbritannien

Den offentlige arbejdsløshedsforsikring i Storbritannien, Jobseeker's Allowance (JSA)²⁸, er blandt de mindst generøse blandt OECD-landene målt ved nettokompensationsgraden for forskellige familietyper og indkomstniveauer²⁹.

Den offentlige arbejdsløshedsforsikring kan suppleres med lovregulerede fratrædelsesgodtgørelser, "statutory redundancy pay". Ret til fratrædelsesgodtgørelse opnås ved to års uafbrudt ansættelse ved samme arbejdsgiver og udbetales som løbende ydelse.

Godtgørelsens niveau og varighed fastsættes på baggrund af den opsagtes tidligere ugeløn, alder og anciennitet på den pågældende arbejdsplads. Fratrædelsesgodtgørelsernes kompensationsniveau er blandt de laveste i EU, og modtagergruppen skønnes årligt at udgøre i størrelsesordenen 25-30 pct. af de ledige³⁰.

Den begrænsede offentlige sikring ved ledighed indebærer, at særligt personer med mellem og høje indkomster kan have et behov for supplerende indkomstdækning i tilfælde af ledighed.

Der har eksisteret et privat forsikringsmarked for arbejdsløshedsforsikringer i Storbritannien siden slutningen af 1970'erne, hvor det blev muligt at tegne forsikringer til dækning af låneudgifter i tilfælde af ledighed, såkaldt "Payment Protection Insurance" (PPI).

Den mest udbredte private forsikringstype ved ledighed er realkreditforsikringer, der samlet betegnes "Mortgage Payment Protection Insurances" (MPPI). Realkreditforsikringer dækker månedlige udgifter til renter og amortisering af realkreditlån i tilfælde af indkomsttab som følge af ulykke, sygdom eller arbejdsløshed. Andelen af MPPI-policer, som dækker ved ledighed, udgør ca. 90 pct., men dækningen har været svagt faldende igennem 2000'erne.

Et særligt kendetegn ved de private arbejdsløshedsforsikringer i Storbritannien er, at det er en forsikring af faste låneudgifter i tilfælde af indkomstbortfald ved ledighed fremfor af selve indkomstbortfaldet. Forsikringskonstruktionen indebærer, at erstatningsmodtagerne reelt er långiverne (realkreditinstitutterne) fremfor ledighedsramte, som via forsikringen dog opnår en rådighedsbeløbsforhøjelse. I flere tilfælde udbetales erstatninger direkte til långiver.

²⁸ JSA er opdelt i to ydelser, hhv. contribution-based JSA og income-based JSA. Begge er obligatoriske. Førstnævnte er en optjeningsbaseret forsikringsydelse, og sidstnævnte er en behovsprøvet ydelse. Ca. 75 pct. af alle ledige modtager sidstnævnte ydelse. Fordelingen mellem de to ydelser har været stabil siden slutningen af 1990'erne.

²⁹ Nettokompensationsgrad ved ledighed for forsikrede ledige med hhv. 67 pct., 100 pct. og 150 pct. af gennemsnitslønnen på tværs af familietyper, som indgår i OECD's "Tax-Benefit Model". Tillæggydelser er ikke medtaget.

³⁰ Kaupinnen og Meixner (2006), Seeleib-Kaiser et al. (2012) og Ozkun (2014).

Forsikringerne udbydes af finansielle virksomheder som banker, realkreditinstitutter eller direkte af forsikringsselskaber og tegnes overvejende i forbindelse med låneoptag. Omkring 75 pct. af nye forsikringspolicer blev også tegnet i forbindelse med optagelse af realkreditlån i perioden 2001-2007.

Udbredelsen af MPPI dækkende ved ledighed var begrænset frem til midten af 1990'erne. Den lave udbredelse skal ses i sammenhæng med, at ledige fra 1948 og frem til slutningen af 1980'erne havde mulighed for at modtage offentligt tilskud til at dække renteudgifter til realkreditlån via ordningen "Income Support for Mortgage Interest".

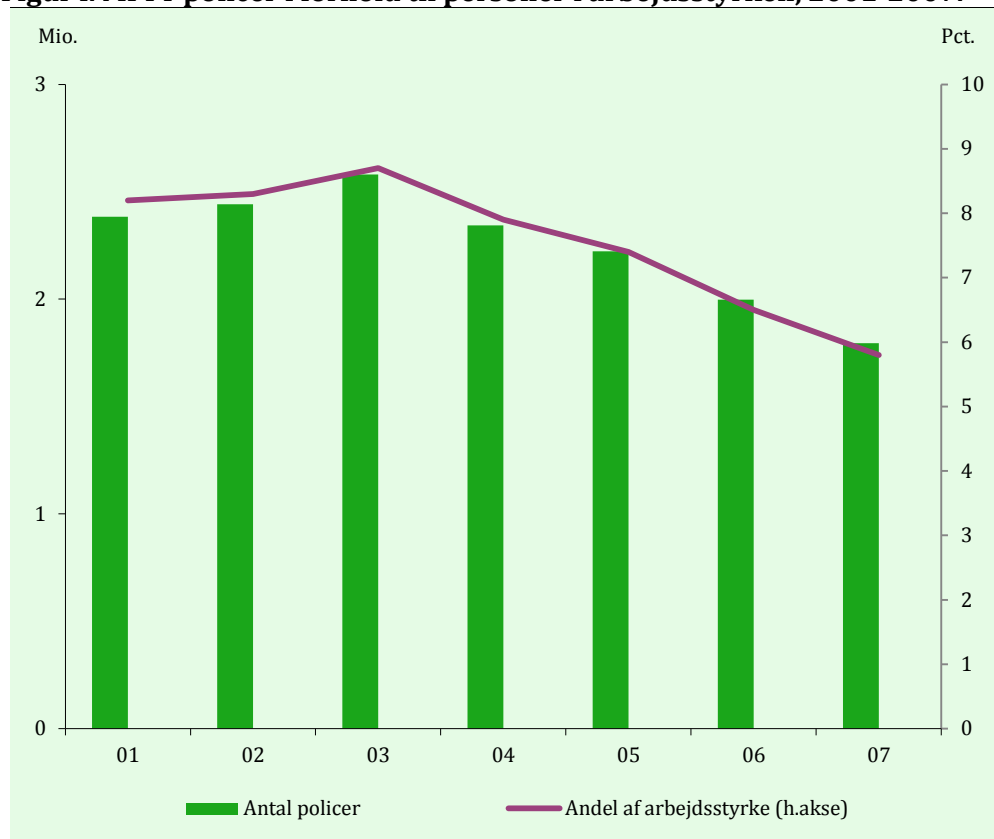
Reformer af ordningen i 1987 og 1995 indebar, at tilskuddet først blev reduceret og siden afskaffet i de første 9 måneder af ledighedsperioden, og der blev samtidig introduceret et loft over tilskuddet for langtidsledige. Intentionen med ændringerne var blandt andet at skabe et større privat marked for forsikring af låneudgifter i tilfælde af ledighed, og som led heri blev erstatningsudbetalinger fra MPPI ligeledes skattefritaget fra 1996.

Ændringerne bidrog til en øget forsikringsdækning i slutningen af 1990'erne. I perioden 1996-1999 skønnedes det, at ca. 6 pct. af den britiske arbejdsstyrke indbetalte til en privat arbejdsløshedsforsikring, hvoraf realkreditforsikringer udgjorde hovedparten³¹.

Antallet af MPPI-policer, som dækker i tilfælde af ledighed, udgjorde knap 2,4 mio. i 2001 svarende til godt 8 pct. af arbejdsstyrken og 28 pct. af husholdninger i ejerbolig finansieret ved realkreditlån. Antallet har været svagt faldende igennem 2000'erne og udgjorde ca. 1,8 mio. i 2007 svarende til knap 6 pct. af arbejdsstyrken, *jf. figur f*.

³¹ Cebulla (2000).

Figur f. MPPI-policer i forhold til personer i arbejdsstyrken, 2001-2007.

Anm.: Antal MPPI-policer, som dækker indkomsttab udløst af ledighed. Policer kan både dække husholdninger og enkeltpersoner. Arbejdsstyrke dækker aldersgruppen 15-74 år og er opgjort på baggrund af Labour Force Survey (AKU).

Kilde: ABI - Association of British Insurers og Eurostat.

Den faldende dækning igennem 2000'erne skal ses i lyset af faldende og relativ lav ledighed frem til starten af den økonomiske krise i 2008-2009. Samtidig er antallet af husholdninger med et realkreditlån faldet med knap 3 pct. i perioden.

Der er ikke offentligt tilgængelige data fra 2008 og frem. Forsikringsdækningen skønnes dog at have været faldende igennem de senere år. Det skal ses i sammenhæng med ændringerne af den offentlige tilskudsordning til boligejere i 2009, som indebærer at karenperioden blev forkortet fra 9 til 3 måneder, og at ydelsesloftet blev forhøjet.

Siden 2010 har der også været forbud mod salg af forsikringer i forbindelse med optagelse af realkreditlån, hvilket har haft betydelige konsekvenser for markedet. Derudover er antallet af husholdninger i ejerbolig finansieret via realkreditlån faldet med ca. 10 pct. fra 2008 til 2013.

Der er ikke offentligt tilgængelige data for antallet af erstatningsudbetalinger, der er blevet udløst af ledighed. Antallet af erstatningsudbetalinger fra MPPI-forsikringer er generelt faldet igennem 2000'erne. I 2002 var der knap 104.000

personer, som modtog erstatninger fra realkreditforsikringer, mens antallet af erstatningsmodtagere i 2007 var faldet til knap 56.000.

Realkreditforsikringer dækker udelukkende udgifter forbundet med realkreditlån, og adgangen til forsikringen er på den måde begrænset til boligejere med et realkreditlån. Andelen af britiske boligejere udgjorde ca. 63 pct. af befolkningen i 2014, heraf ca. halvdelen havde et realkreditlån. Det er dermed godt en tredjedel af befolkningen, som har mulighed for at tegne realkreditforsikringer.

Midlertidigt ansatte eller selvstændige har som udgangspunkt ikke mulighed for at tegne realkreditforsikringer, og forsikringerne dækker ikke ved frivillig ledighed.

Forsikringsdækningen kan både gælde enkeltpersoner og husholdninger. Det skønnes, at ca. 30 pct. af husholdninger med to eller flere voksne medlemmer har en police, som dækker hele husholdningen. Det betyder også, at der er en relativt stor gruppe af forsikrede, hvor husholdningen kun er delvist dækket i tilfælde af arbejdsløshed.

Forsikringsvilkårene kan i vid udstrækning justeres efter individuelle ønsker og varierer derfor betydeligt mellem forsikrede. For at opnå ret til udbetaling kræves typisk 3 måneders præmieindbetaling og 6 måneders fuldtidsbeskæftigelse.

For ret til udbetaling kræves det, at ledige har ret til JSA eller har underskrevet en jobplan om rådighedsforpligtelser, "Jobseeker's Agreement". En jobplan er ligeledes en betingelse for at modtage JSA, og retten til erstatningsudbetalinger er enten direkte eller indirekte betinget af ret til udbetaling fra den offentlige arbejdsløshedsforsikring.

Forsikringerne har typisk en karenperiode på mellem 60 og 90 dage, men perioden kan variere mellem 0 og 211 dage. I de fleste forsikringer er det dog muligt at tilkøbe dækning under karenperioden, som udbetales ved første erstatningsudbetaling. Erstatningsudbetalinger dækker månedlige låneudgifter på op til 2.000 £.

Den ønskede erstatningsudbetaling fastsættes ved forsikringstegning og justeres ikke automatisk i forhold til udviklingen i låneomkostninger. I visse tilfælde vil erstatningsudbetalinger derfor være forskellig fra forsikringstagerens aktuelle låneomkostning.

Udbetalingsperioden udgør typisk 12 måneder, men kan udgøre mellem 6 og 24 måneder. Der foretages ikke modregning i erstatningsudbetalinger ved overgang fra bidrags- til indkomstbaseret JSA efter 6 måneders ledighed, jf. tabel g.

Tabel g. Oversigt over generelle forsikringsvilkår i offentlig og private ordninger

	MPPI	JSA
Karensperiode	60-90 dage	3 dage
Beskæftigelseskrav	6 mdr.	26 uger
Indbetalingsperiode	3 mdr.	26 uger
Udbetalingsperiode	12 måneder	6 måneder
Månedlig dækning	500 – 2.000 £	290 £
Ydelsestype	Udgiftsrelateret	Flat-rate
Skat af udbetalinger	Nej	Nej

Anm.: Vilkår for contribution-based JSA. Beskæftigelseskravet for contribution-based JSA er sammensat af krav til bidragsperioder og beløb inden for en referenceperiode på to år (i praksis er kravet oftest 26 uger i løbet af ét af to forudgående år). Beløb opgjort i 2012-PL. Månedlig dækning for JSA er angivet for personer over 25 år.

Kilde: MISSOC og survey af forsikringsvilkår i MPPI-produkter dækkende ledighed pr. medio 2012 af Ashton og Hudson (2015).

Forsikringsvilkår, tegningstidspunkt og målgruppen for forsikringen bidrager til at modvirke adverse selection og moral hazard i forsikringsordningen.

Boligejeres ledighedsrisiko er generelt lavere end personer, der bor i lejeboliger, da boligejeres indkomst- og uddannelsesniveau typisk er højere. Boligejere vil derfor samtidig typisk have en lavere kompensation i den offentlige forsikring og dermed et stærkere økonomisk incitament til at være i beskæftigelse.

Forsikringernes tegningstidspunkt bidrager også til at reducere adverse selection, da boligkøbere umiddelbart forventes at have en lavere ledighedsrisiko end gennemsnittet. Det skyldes, at høj risiko for ledighed vil påvirke muligheden for boligfinansiering og må formodes at have betydning for beslutningen om køb af bolig.